

EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 12.7.2023
COM(2023) 424 final

2023/0250 (COD)

Návrh

SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY,

**kterou se mění směrnice 2012/29/EU, kterou se zavádí minimální pravidla pro práva,
podporu a ochranu obětí trestného činu a kterou se nahrazuje rámcové rozhodnutí
Rady 2001/220/SVV**

{SEC(2023) 270 final} - {SWD(2023) 246 final} - {SWD(2023) 247 final}

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

1. SOUVISLOSTI NÁVRHU

• Důvody a cíle návrhu

Tento návrh stanoví soubor cílených opatření, která mají obětem umožnit účinněji se dovolávat svých práv podle směrnice 2012/29/EU¹ (směrnice o právech obětí). Směrnice o právech obětí je hlavním horizontálním nástrojem pro práva obětí. Stanoví práva všech obětí všech trestných činů, včetně práva na informace, práva na podporu a ochranu podle individuálních potřeb obětí, procesních práv a práva na rozhodnutí o odškodnění od pachatele po skončení trestního řízení. Směrnice o právech obětí platí od listopadu 2015 ve všech členských státech EU s výjimkou Dánska, na které se tato směrnice nevztahuje.

V červnu 2020 přijala Evropská komise **Strategii EU v oblasti práv obětí (2020–2025)**² s cílem posílit svou snahu zajistit všem obětem trestných činů přístup ke spravedlnosti bez ohledu na to, kde v EU k trestnému činu došlo a za jakých okolností. Strategie určuje pět klíčových priorit: i) účinnou komunikaci s oběťmi a bezpečné prostředí pro oběti, aby mohly oznámit trestný čin; ii) zlepšení podpory a ochrany nejzranitelnějších obětí; iii) usnadnění přístupu obětí k odškodnění; iv) posílení spolupráce a koordinace mezi všemi příslušnými subjekty a v) posílení mezinárodního rozměru práv obětí. K dosažení těchto cílů strategie stanoví pro Komisi, členské státy a další zúčastněné strany nelegislativní opatření. V rámci strategie bylo Komisi rovněž uloženo posoudit, zda je nutná revize směrnice o právech obětí, a pokud ano, aby navrhla nezbytné změny.

Přijetí směrnice o právech obětí v roce 2012 bylo zásadním krokem k posílení práv obětí a spravedlnosti zaměřené na oběti v EU. Tato směrnice sehrála významnou roli při vytváření evropského prostoru svobody, bezpečnosti a práva. Přesto bylo při jejím praktickém uplatňování zjištěno několik nedostatků. Těmi se zabývá tato cílená revize směrnice.

Zmíněné nedostatky byly zjištěny v hodnotící zprávě směrnice o právech obětí, kterou **Komise přijala dne 28. června 2022**³. Z hodnocení vyplývá, že ačkoli směrnice **obecně dosáhla očekávaných přínosů** a pozitivně ovlivnila práva obětí, určité problémy související s právy obětí podle směrnice stále přetrvávají.

Celkově se zlepšilo zacházení s oběťmi ze strany příslušných orgánů a možnost obětí účastnit se trestního řízení. Hodnocení ukázalo, že směrnice o právech obětí je uspokojivě soudržná a slučitelná s ostatními právními předpisy. Směrnice o právech obětí měla pozitivní dopad na práva obětí na přístup k informacím a zlepšila jejich přístup k podpůrným službám, zejména k obecným podpůrným službám, které jsou nyní dostupné všem obětem všech trestných činů. Celkově lze říci, že tato směrnice obětí přispěla ke zvýšení jejich bezpečnosti.

Navzdory tomuto pozitivnímu vývoji však **hodnocení poukazuje na konkrétní problémy s jednotlivými právy ve směrnici o právech obětí, které vyžadují cílené zlepšení**. Tyto problémy souvisejí s nedostatečnou jasností a přesností, s níž jsou některá práva ve směrnici

¹ Směrnice Evropského parlamentu a Evropské rady 2012/29/EU, kterou se zavádí minimální pravidla pro práva, podporu a ochranu obětí trestného činu a kterou se nahrazuje rámcové rozhodnutí Rady 2001/220/SVV (Úř. věst. L 315, 14.11.2012, s. 57).

² Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Strategie EU v oblasti práv obětí (2020–2025) (COM(2020) 258 final).

³ Pracovní dokument útvarů Komise, hodnocení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/29/EU ze dne 25. října 2012 (SWD(2022) 179 final).

formulována, a s příliš velkým prostorem, který mohou členské státy při jejich provádění využít. To v některých případech způsobilo omezení praktického uplatňování práv obětí a rozdíly v tom, jak členské státy směrnici provedly. Například pokud jde o právo na individuální posouzení potřeb obětí a právo na specializované podpůrné služby, jsou podstatné prvky ponechány na vnitrostátních postupech. Podobně je členským státům ponechán příliš velký manévrovací prostor, pokud jde o právo na rozhodnutí o odškodnění od pachatele. Tyto skutečnosti poškozují praktické uplatňování práv obětí.

Tyto problémy brání obětem v tom, aby se mohly dovolávat svých práv podle směrnice, a podkopávají důvěru ve vnitrostátní systémy spravedlnosti a systémy spravedlnosti v jiných členských státech. Tato nízká úroveň důvěry vede k nedostatečnému ohlašování trestných činů, protože oběti je raději nehlásí. Nemají důvěru v to, že příslušné orgány po oznámení trestného činu přijmou nezbytná opatření. To poškozuje hladké fungování evropského prostoru svobody, bezpečnosti a práva. Řešení těchto problémů vyžaduje změnu směrnice o právech obětí, které lze dosáhnout pouze na úrovni EU.

Existuje pět hlavních problémů, které jsou popsány níže:

1. Oběti nejsou vždy informovány o svých právech nebo jsou informovány nedostatečně, což jim ztěžuje nebo znemožňuje výkon těchto práv. Například oběti, které trestný čin neoznámí, jsou v praxi zbaveny práva na informace o svých právech od prvního kontaktu s příslušnými orgány. Navíc, jak potvrzuje zpráva Vociare⁴, podle odborníků pouze 30 % dětí, 26 % osob s mentálním postižením a 26 % negramotných osob žijících v EU má možnost získávat informace způsobem, který je přizpůsoben jejich potřebám.
2. Zranitelným obětem (jako jsou děti, starší osoby, osoby se zdravotním postižením, oběti trestných činů z nenávisti a oběti v zajišťovacích zařízeních) není vždy poskytnuto včasné posouzení jejich potřeb ochrany a jsou jim odepřena účinná ochranná opatření, například ochranné příkazy.
3. Zranitelné oběti se často nemohou spolehnout na specializovanou podporu, jako je například rozšířená psychologická péče, a dětské oběti se často nemohou spolehnout na cílený přístup založený na spolupráci více orgánů.
4. Účast obětí v trestním řízení je často obtížná kvůli nedostatku právního poradenství a pokynů a kvůli rozdílům v pravidlech týkajících se postavení obětí v těchto řízeních.
5. Přístup obětí k odškodnění v domácích a přeshraničních případech je obtížný kvůli nedostatečné podpoře státu při vymáhání nařízeného odškodnění od pachatele, což vede k riziku sekundární viktimizace.

Kromě toho se v posledních deseti letech zvýšily minimální požadavky na to, co představuje justici vstřícnou k dětem⁵ a justici zaměřenou na oběti⁶. Proto, aby se zajistilo, že oběti mohou plně využít svých práv založených na jejich současných potřebách a na nejnovějším vývoji v

⁴ [Souhrnná zpráva Vociare](#), kterou v roce 2019 vydaly organizace Victim Support Europe a Portugalské sdružení pro práva obětí (APAV). Zpráva hodnotí praktické uplatňování směrnice o právech obětí ve 26 členských státech EU.

⁵ Viz například rychlý rozvoj modelu Barnahus (dětské domovy) v členských státech.

⁶ Viz například projekt programu Re-just [Action plan for developing victim centred and trauma informed criminal justice systems](#) (Akční plán pro rozvoj systémů trestního soudnictví zaměřených na oběti a informovaných o problematice traumatu), zveřejněný v roce 2021, který představuje nejnovější standardy týkající se přístupu obětí k informacím, včetně linek důvěry, koordinovaného přístupu k podpoře, ochrany obětí a účasti na soudnictví.

oblasti justice a technologií, navrhuje tato revize dalekosáhlejší minimální pravidla než ta, která byla přijata v roce 2012. Tato navrhovaná pravidla vycházejí z osvědčených postupů členských států.

Cílem této revize je reagovat na výše uvedené konkrétní problémy prostřednictvím souboru obecných a konkrétních cílů (s jedním konkrétním cílem pro každý konkrétní problém).

Obecným cílem této revize je přispět k dobře fungujícímu prostoru svobody, bezpečnosti a práva založenému na:

- účinném uznávání rozsudků a soudních rozhodnutí v trestních věcech,
- vysoké úrovni bezpečnosti díky lepšímu ohlašování trestné činnosti⁷,
- justici zaměřené na oběti, kdy jsou oběti jako takové uznávány a mohou se dovolávat svých práv.

Mezi konkrétní cíle této revize patří:

- i) výrazné zlepšení přístupu obětí k informacím;
- ii) lepší sladění ochranných opatření s potřebami obětí s cílem zajistit bezpečnost zranitelných obětí;
- iii) lepší přístup zranitelných obětí ke specializované podpoře;
- iv) účinnější účast obětí v trestním řízení a
- v) usnadnění přístupu k odškodnění od pachatele ve všech případech, včetně vnitrostátních a přeshraničních.

Konkrétní cíle a jejich výsledky byly pečlivě posouzeny v rámci posouzení dopadů. Podrobnější vysvětlení cílů a odpovídajících změn směrnice o právech obětí je uvedeno v oddíle 3 o posouzení dopadů.

• **Soulad s platnými předpisy v této oblasti politiky**

Směrnice o právech obětí byla přijata dne 25. října 2012. Od té doby nebyla změněna ani revidována. Kromě směrnice o právech obětí zahrnují právní předpisy EU týkající se práv obětí také směrnici o odškodňování z roku 2004⁸ a pravidla EU týkající se ochranných příkazů⁹. Tyto nástroje jsou rovněž **horizontální** a vztahují se na všechny oběti trestných činů.

Právní předpisy EU týkající se práv obětí navíc zahrnují **odvětvové právní předpisy** sestávající z několika nástrojů, které se zabývají zvláštními potřebami obětí určitých kategorií trestných činů. Patří mezi ně směrnice o prevenci obchodování s lidmi a boji proti němu a o ochraně jeho obětí¹⁰, směrnice o boji proti pohlavnímu zneužívání a pohlavnímu

⁷ V důsledku navrhovaných změn by 10–20 % obětí, které uvedly, že trestný čin neohlásily z důvodu obav z odvet, tak učinilo, jak je vysvětleno v posouzení dopadů.

⁸ Směrnice Rady 2004/80/ES ze dne 29. dubna 2004 o odškodňování obětí trestných činů (Úř. věst. L 261, 6.8.2004, s. 15).

⁹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/99/EU ze dne 13. prosince 2011 o evropském ochranném příkazu (Úř. věst. L 338, 21.12.2011, s. 2) a nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 606/2013 ze dne 12. června 2013 o vzájemném uznávání ochranných opatření v občanských věcech (Úř. věst. L 181, 29.6.2013, s. 4).

¹⁰ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/36/EU ze dne 5. dubna 2011 o prevenci obchodování s lidmi, boji proti němu a o ochraně obětí, kterou se nahrazuje rámcové rozhodnutí Rady 2002/629/SVV (Úř. věst. L 101, 15.4.2011, s. 1).

vykořisťování dětí a proti dětské pornografii¹¹, směrnice o boji proti terorismu¹² a směrnice o potírání podvodů v oblasti bezhotovostních prostředků pro placení a jejich padělání¹³. Dne 8. března 2022 přijala Komise návrh směrnice o potírání násilí vůči ženám a domácího násilí (dále jen „návrh směrnice o potírání násilí vůči ženám“)¹⁴. Dne 19. prosince 2022 předložila Komise návrh na změnu směrnice 2011/36/EU o prevenci obchodování s lidmi, boji proti němu a o ochraně obětí¹⁵.

Odvětvové právní předpisy **kriminalizují určité činy a poskytují obětem těchto trestných činů dodatečná práva, která lépe odpovídají jejich konkrétním potřebám. Odvětvové právní předpisy nenahrazují pravidla směrnice o právech obětí.** Ustanovení odvětvových právních předpisů na směrnici o právech obětí navazují a jsou použitelná souběžně s jejími ustanoveními. **Odvětvové právní předpisy doplňují tuto směrnici tím, že obětem konkrétních kategorií trestných činů poskytují dodatečná práva.** Po revizi směrnice o právech obětí trestných činů budou moci všechny oběti, včetně těch, na které se vztahují odvětvové právní předpisy, využívat posílených pravidel týkajících se práv obětí. Revize směrnice o právech obětí je plně v souladu s odvětvovými právními předpisy. Nebude vyžadovat žádné revize přijatých nebo navrhovaných odvětvových právních předpisů.

Komise v posouzení dopadů pečlivě posoudila soulad tohoto návrhu se všemi odvětvovými právními předpisy. Zejména byl zkontrolován soulad navrhovaných opatření týkajících se linek pomoci obětem, zlepšeného individuálního posouzení a cílených a integrovaných opatření s odvětvovými právními předpisy. Ty zahrnují stávající právní předpisy týkající se obětí terorismu a dětských obětí sexuálního zneužívání a navrhovaná opatření týkající se obětí násilí na ženách nebo domácího násilí a obětí obchodování s lidmi. Z posouzení vyplynulo, že navrhovaná opatření odvětvové právní předpisy doplňují a posilují.

Úroveň ochrany zamýšlená odvětvovými právními předpisy neslouží jako měřítko pro zvýšení standardů pro všechny oběti všech trestných činů v rámci této revize. Vzhledem k tomu, že opatření odvětvové legislativy jsou navržena se zaměřením na zvláštní potřeby obětí určitých kategorií trestných činů, nemusí být relevantní nebo přiměřená pro všechny oběti všech trestných činů. Nicméně některá opatření navrhovaná v rámci této revize mohou obsahovat prvky, které jsou již v odvětvových právních předpisech obsaženy. To je vzhledem ke společné problematice práv obětí a skutečnosti, že **směrnice o právech obětí se vztahuje na všechny oběti, nezranitelné i zranitelné**, nevyhnutelné. Zranitelné oběti podle směrnice o právech obětí jsou ty, které potřebují specializovanou podporu a ochranná opatření, a patří mezi ně jak oběti, na které se vztahují stávající a navrhované odvětvové právní předpisy, jako jsou oběti terorismu nebo oběti násilí na ženách a domácího násilí, tak i další oběti. V rámci této revize se například změnou čl. 9 odst. 1 písm. c) navrhuje zajistit zranitelným obětem po nezbytně nutnou dobu bezplatnou psychologickou podporu. Toto právo již nyní náleží obětem terorismu podle čl. 24 odst. 2 směrnice o boji proti terorismu. V tomto případě je soulad směrnice o právech obětí s odvětvovými právními předpisy zcela zajištěn, neboť oběti trestných činů, na které se vztahují odvětvové právní předpisy, nadále využívají svých práv

¹¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/93/EU ze dne 13. prosince 2011 o boji proti pohlavnímu zneužívání a pohlavnímu vykořisťování dětí a proti dětské pornografii, kterou se nahrazuje rámcové rozhodnutí Rady 2004/68/SVV (Úř. věst. L 335, 17.12.2011, s. 1).

¹² Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/541 ze dne 15. března 2017 o boji proti terorismu, kterou se nahrazuje rámcové rozhodnutí Rady 2002/475/SVV a mění rozhodnutí Rady 2005/671/SVV (Úř. věst. L 88, 31.3.2017, s. 6).

¹³ Směrnice 2019/713 (Úř. věst. L 123, 10.5.2019, s. 18).

¹⁴ COM(2022) 105 final, 8.3.2022.

¹⁵ COM(2022) 732 final, 19.12.2023.

podle obou těchto předpisů. Po vstupu revidované směrnice o právech obětí v platnost budou mít oběti terorismu i nadále právo na bezplatnou psychologickou podporu, stejně jako další kategorie zranitelných obětí.

V souvislosti s cílenou a integrovanou službou specializované podpory pro oběti se zvláštními potřebami je nutné další vyjasnění. V čl. 9 odst. 3 písm. b) směrnice o právech obětí se hovoří o takové podpoře zejména pro oběti sexuálního násilí, oběti násilí na základě pohlaví a oběti násilí v blízkých svazcích. Další skupiny obětí se zvláštními potřebami však tento článek výslovně nezmiňuje. Navrhovaná změna směrnice o právech obětí proto upřesňuje, že cílené a integrované služby podpory by měly být k dispozici i dalším obětem se zvláštními potřebami, jako jsou oběti obchodování s lidmi, oběti organizované trestné činnosti, oběti se zdravotním postižením, oběti vykořisťování, oběti trestných činů z nenávisti, oběti terorismu nebo oběti nejzávažnějších mezinárodních zločinů. Tím nejsou dotčeny povinnosti členských států podle návrhu směrnice o potírání násilí vůči ženám zajistit obětem trestných činů, na které se uvedený návrh vztahuje, a zejména obětem znásilnění (centra pro oběti znásilnění podle článku 28 návrhu směrnice o potírání násilí vůči ženám) nebo obětem mrzačení ženských pohlavních orgánů (podle článku 29 návrhu směrnice o potírání násilí vůči ženám) přístup k cíleným a integrovaným službám.

Kromě toho tento návrh v reakci na nedostatky zjištěné v rámci hodnocení rovněž požaduje, aby členské státy vypracovaly zvláštní protokoly, které budou organizovat činnost specializovaných služeb podpory s cílem komplexně řešit vícenásobné potřeby obětí se zvláštními potřebami (viz nově přidaný odstavec 4 článku 9 směrnice o právech obětí).

Aby nedošlo k nedorozumění ohledně rozsahu povinností členských států podle návrhu směrnice o potírání násilí vůči ženám a tohoto návrhu na revizi směrnice o právech obětí, navrhuje se zavést do směrnice o právech obětí výslovné ustanovení, které by členským státům ukládalo povinnost zajistit, aby provedly své povinnosti podle tohoto návrhu, aniž by byly dotčeny jejich povinnosti podle návrhu směrnice o potírání násilí vůči ženám. Kromě toho tento návrh v zájmu sladění směrnice o právech obětí s terminologií použitou v návrhu směrnice o potírání násilí vůči ženám upřesňuje, že pokud se ve směrnici o právech obětí hovoří o obětech násilí na základě pohlaví, měl by tento pojem zahrnovat oběti násilí na ženách a oběti domácího násilí.

Tato revize je rovněž plně v souladu se **Strategií EU v oblasti práv obětí**, jak je uvedeno v posouzení dopadů.

- **Soulad s ostatními politikami EU**

Tato revize je rovněž v souladu s ostatními politikami EU, včetně digitalizace. Navrhované ustanovení o používání elektronických komunikačních prostředků reaguje na vývoj technologií v souladu s **politikou Komise v oblasti digitalizace**, včetně digitalizace soudnictví¹⁶. S cílem odstranit zjištěné nedostatky budou členské státy povinny zajistit obětem možnost uplatnit právo na informace a právo na přístup ke spravedlnosti prostřednictvím elektronické komunikace. Navrhovaná opatření rovněž usnadňují obětem v přeshraničních případech přístup ke spravedlnosti tím, že požadují, aby členské státy umožnily obětem, které mají bydliště v zahraničí, účast na trestním řízení prostřednictvím videokonferencí a telefonních konferenčních hovorů. Tento požadavek je řešením současného omezení podle

¹⁶ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 910/2014 ze dne 23. července 2014 o elektronické identifikaci a službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce na vnitřním trhu a o zrušení směrnice 1999/93/ES (Úř. věst. L 257, 28.8.2014, s. 73).

směrnice 2012/29/EU, která takovou možnost stanoví, ale pouze pro účely výsledku obětí v souladu s Úmluvou o vzájemné pomoci v trestních věcech mezi členskými státy Evropské unie ze dne 29. května 2000¹⁷.

Revize se zaměřuje na to, aby byl zajištěn přístup k elektronické komunikaci. Usnadněním rovného přístupu k informacím, ochraně, podpoře, spravedlnosti a odškodnění umožní revize směrnice o právech obětí všem obětem rovnější výkon jejich práv. To významně přispěje k dosažení **10. cíle udržitelného rozvoje OSN**, který se zaměřuje na **snížení nerovností**.

Svým celkovým cílem zvýšit důvěru v instituce a služby podporující oběti trestných činů přispěje tato iniciativa k prosazování právního státu a zajištění rovného přístupu ke spravedlnosti v rámci **16. cíle udržitelného rozvoje týkajícího se míru, spravedlnosti a silných institucí**.

V dlouhodobém horizontu lze rovněž očekávat zlepšení **v oblasti zdraví a kvalitního života (3. cíl udržitelného rozvoje)**. Toho se dosáhne lepší ochranou obětí a omezením sekundární viktimizace. K pokroku v tomto cíli udržitelného rozvoje přispějí i některé nepřímé účinky, které pomáhají odrazovat od trestné činnosti, např. vyšší míra ohlašování trestných činů, soudní stíhání a větší počet vykonávaných rozsudků.

2. PRÁVNÍ ZÁKLAD, SUBSIDIARITA A PROPORCIONALITA

• Právní základ

Právním základem tohoto opatření je **čl. 82 odst. 2 písm. c) Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU)**. Ten umožňuje EU stanovit minimální pravidla týkající se práv obětí: i) v rozsahu nezbytném pro usnadnění vzájemného uznávání rozsudků a soudních rozhodnutí a policejní a justiční spolupráce v trestních věcech s přeshraničním rozměrem a ii) za předpokladu, že jsou zohledněny rozdíly mezi právními tradicemi a systémy členských států. Minimální pravidla týkající se práv obětí trestných činů se neomezují pouze na přeshraniční situace. Podobně jako v případě minimálních pravidel pro podezřelé a obviněné osoby může EU stanovit minimální pravidla pro vnitrostátní pravidla s cílem zvýšit vzájemnou důvěru v soudní systémy jiných členských států. Tím lze zlepšit fungování vzájemného uznávání rozsudků a rozhodnutí v trestních věcech s přeshraničním rozměrem.

• Subsidiarita

Aby bylo vzájemné uznávání a justiční spolupráce plně účinné, **musí existovat vzájemná důvěra v systémy trestního soudnictví jiných členských států**. Měla by existovat vzájemná důvěra v normy poctivosti a spravedlnosti justičních systémů a občané by měli mít jistotu, že stejná minimální pravidla budou uplatňována i v případě, že cestují nebo žijí v zahraničí. Jak je uvedeno ve Smlouvě, klíčem k usnadnění vzájemného uznávání je stanovení minimálních pravidel týkajících se práv podezřelých a obviněných osob a práv obětí. Smlouva vyžaduje, aby EU v těchto oblastech jednala s předstihem (tj. dříve, než dojde k narušení důvěry v justiční systémy jiných členských států) a tuto důvěru posílila.

Směrnice o právech obětí a odvětvové právní předpisy již výrazně harmonizovaly práva obětí, a přispěly tak ke zvýšení důvěry v soudní systémy jiných členských států. Jak však bylo popsáno v hodnocení a potvrzeno při konzultacích, navzdory pokroku při stanovování minimálních pravidel v oblasti práv obětí se některým **členským státům nepodařilo tato práva účinně zajistit v rozsahu, v jakém to směrnice o právní ochraně obětí umožňuje**.

¹⁷ Úř. věst. C 197, 12.7.2000, s. 3.

Za posledních deset let od přijetí směrnice o právech obětí se navíc minimální pravidla změnila. Souvisí to s vývojem v oblasti justice (justice vstřícná k dětem a justice zaměřená na oběti), ve společnosti (např. větší potřeba koordinovaného přístupu, který zajistí, že služby podpory pro oběti budou v krizových situacích vždy k dispozici¹⁸) a v oblasti technologií (digitalizace, nárůst kybernetické trestné činnosti a nové technologie pro podporu obětí, jejich ochranu a přístup ke spravedlnosti). Pro zajištění účinnosti směrnice o právech obětí a udržení vzájemné důvěry mezi vnitrostátními orgány je třeba stanovit rozsáhlejší minimální pravidla.

Přidanou hodnotou EU by mělo být především usnadnění justiční spolupráce v trestních věcech a zajištění hladkého fungování evropského prostoru svobody, bezpečnosti a práva. K tomu je **nezbytná důvěra v rovný přístup k právům obětí nezávisle na tom, kde v EU k trestnému činu došlo**. Jedním z příkladů, kdy je vyžadována vysoká míra důvěry v práva obětí, je rozhodnutí soudních orgánů o předávání řízení do jiného členského státu. Podle rámcového rozhodnutí¹⁹ 2009/948/SVV se mohou příslušné vnitrostátní orgány vzájemně kontaktovat, pokud mají důvodné podezření, že v jiném členském státě probíhá souběžné řízení, které by mohlo vést k předání řízení do jiného členského státu. Při rozhodování o předání berou vnitrostátní orgány v úvahu, do jaké míry se oběti v řízení mohou dovolávat svých práv v členském státě předání. Pro rozhodování o předání je zásadní, aby justiční orgány měly vysokou míru důvěry v to, že oběti budou mít v členském státě, do kterého je řízení předáno, rovnocennou úroveň přístupu k podpoře, ochraně, možnosti účastnit se trestního řízení a přístupu k odškodnění od pachatele. Je to obzvláště důležité vzhledem k tomu, že Komise nedávno navrhla nařízení o předávání řízení v trestních věcech²⁰, které má pomoci zajistit, aby trestný čin vyšetřoval nebo stíhal ten členský stát, který je k tomu nejvhodnější²¹.

Přidaná hodnota EU spočívá také v řešení rozsahu a povahy problémů, které nemohou řešit členské státy samy.

- **Proporcionalita**

Opatření navrhovaná v této revizi byla pečlivě posouzena v rámci posouzení dopadů. Proporcionalita byla zohledněna v míře činností ve vnitrostátních právních systémech. Tyto činnosti jsou u každého z pěti konkrétních cílů stanoveny ve třech alternativních řešeních (od těch, která jsou pro členské státy nejméně zatěžující, až po ta, která jsou pro ně nejnáročnější). Přiměřenost každého z navrhovaných opatření byla rovněž pečlivě posouzena a ověřena se zúčastněnými stranami v rámci konzultací.

¹⁸ [Upholding fundamental rights in times of crisis \(Dodržování základních práv v době krize\) | Agentura Evropské unie pro základní práva \(europa.eu\)](#), 13. října 2022.

¹⁹ [Rámcové rozhodnutí 2009/948/SVV](#).

²⁰ Návrh nařízení Komise o předávání řízení v trestních věcech (COM(2023) 185 final, 2023/0093 (COD)) byl přijat dne 5. dubna 2023.

²¹ Dalším příkladem, kdy je zapotřebí důvěry, je situace, kdy se příslušné vnitrostátní orgány připojí ke společnému vyšetřovacímu týmu (SVT). SVT je forma úzké spolupráce mezi příslušnými justičními a donucovacími orgány dvou nebo více členských států při řešení složitých a často rozsáhlých přeshraničních případů (na základě [rámcového rozhodnutí Rady ze dne 13. června 2002](#)). Tyto případy se často týkají zranitelných obětí z několika členských států, jako jsou oběti obchodování s lidmi, oběti sexuálního vykořisťování dětí nebo oběti nejzávažnějších mezinárodních zločinů. Zde je nutná vysoká míra důvěry v to, že s oběťmi zapojenými do vyšetřování budou všichni partneři zacházet odpovídajícím způsobem a že jejich práva budou ve všech dotčených zemích respektována. Nedávným příkladem je [SVT pro údajné nejzávažnější mezinárodní zločiny spáchané na Ukrajině](#) (za účasti sedmi členských států), který se zaměřuje na ukrajinské oběti válečných zločinů, jež uprchly ze země do různých členských států EU.

- **Volba nástroje**

Jak je uvedeno v čl. 82 odst. 2 SFEU, normotvůrce EU může jednat prostřednictvím směrnic. Směrnice je pro každý členský stát závazná, pokud jde o výsledek, kterého má být dosaženo, ale volbu formy a metod ponechává na vnitrostátních orgánech.

3. **VÝSLEDKY HODNOCENÍ *EX POST*, KONZULTACÍ SE ZÚČASTNĚNÝMI STRANAMI A POSOUZENÍ DOPADŮ**

- **Konzultace se zúčastněnými stranami**

Při přípravě **hodnocení a posouzení dopadů směrnice o právech obětí** Komise konzultovala širokou škálu zúčastněných stran.

V prosinci 2020 Komise zveřejnila **plán hodnocení** této iniciativy na internetových stránkách „Podělte se o svůj názor“²². V rámci této konzultace bylo obdrženo 56 odpovědí. Dne 28. června 2022 přijala Komise **hodnocení směrnice o právech obětí**²³. Do hodnocení byla začleněna podpůrná studie a sběr dat, který zahrnoval **veřejnou konzultaci**²⁴. V rámci veřejné konzultace obdržela Komise 95 příspěvků, včetně 20 stanovisek.

V rámci **posouzení dopadů revize právních předpisů o právech obětí** provedla Komise následující konzultace: **výzvu k předložení faktických podkladů**²⁵ (obdrženo 53 odpovědí), **veřejnou konzultaci** (bylo obdrženo 72 odpovědí, z toho 15 stanovisek, z nichž jedno bylo později revidováno), **cílené konzultace s odborníky z členských států, platformou pro práva obětí a skupinou odborníků na trestní právo** a rozsáhlé konzultace v rámci **studie vypracované externím dodavatelem** na podporu posouzení dopadů nákladů a přínosů jednotlivých možností politiky.

Byly konzultovány následující kategorie zúčastněných stran: i) **odborníci pracující s oběťmi**, včetně justičních orgánů v členských státech, ústředních orgánů a donucovacích orgánů; ii) **členové organizací občanské společnosti, které pracují s oběťmi**, konkrétně organizací EU a vnitrostátních organizací na podporu obětí a služeb podpory; iii) **agentury a sítě EU**, včetně Agentury EU pro justiční spolupráci v trestních věcech (Eurojust), Agentury EU pro spolupráci v oblasti prosazování práva (Europol), Agentury EU pro vzdělávání a výcvik v oblasti prosazování práva (CEPOL), Evropské sítě pro práva obětí, sítě národních kontaktních míst EU pro odškodnění, jednotných kontaktních míst pro oběti terorismu v členských státech, Evropské soudní sítě v trestních věcech, Agentury pro základní práva (FRA) a Evropské služby pro vnější činnost; iv) **mezinárodní organizace**, jako je Rada Evropy; v) **výzkumné a akademické organizace** a vi) **veřejnost, včetně obětí**.

- **Sběr a využití odborných znalostí**

Tento návrh vychází z důkazů shromážděných v rámci hodnocení a posouzení dopadů směrnice o právech obětí.

²² [Pomoc obětem trestných činů – hodnocení směrnice o právech obětí \(europa.eu\).](#)

²³ Pracovní dokument útvarů Komise, hodnocení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/29/EU ze dne 25. října 2012 (SWD/2022/180 final).

²⁴ [Pomoc obětem trestných činů – hodnocení směrnice o právech obětí \(europa.eu\).](#)

²⁵ https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13096-Criminal-justice-EU-rules-on-victims-rights-update-_cs

K této revizi přispěla i řada **zpráv a studií** o právech obětí a provádění směrnice o právech obětí v členských státech. Patří mezi ně i několik zpráv z projektů financovaných EU²⁶. Komise rovněž zahájila **analýzu nákladů a přínosů**, kterou provedl externí dodavatel s cílem posoudit finanční proveditelnost hlavních možností.

Kromě toho Komise zohlednila **předchozí práci Evropského parlamentu**. Jednalo se například o studii o provádění směrnice o právech obětí, kterou v roce 2017 vypracovala Výzkumná služba Evropského parlamentu²⁷, studii o trestněprocesních předpisech v EU, kterou si vyžádal Výbor pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci (LIBE)²⁸, a usnesení Parlamentu o minimálních standardech v oblasti práv, podpory a ochrany obětí²⁹.

• **Posouzení dopadů**

Posouzení dopadů připojené k tomuto návrhu vychází ze závěrů hodnocení provedeného Komisí.

Komise v posouzení dopadů zvažila několik legislativních možností politiky. Nelegislativní možnosti byly vyloučeny vzhledem k tomu, že Strategie EU v oblasti práv obětí na období 2020–2025 již zahrnuje nelegislativní opatření, která mají být provedena v nadcházejících letech, ale jejichž očekávaný dopad je součástí výchozího scénáře.

Změny navržené v souboru upřednostňovaných možností politiky v rámci posouzení dopadů povedou k následujícímu:

- **Účinnější přístup k informacím**, zejména díky povinnosti zřídit linky pomoci obětem, které poskytnou všem obětem, které se na ně obrátí, včetně těch, které trestný čin neoznámí, informace o jejich právech.
- **Ochranná opatření, která lépe odpovídají potřebám obětí**, zejména díky lepšímu individuálnímu posouzení potřeb obětí v oblasti ochrany a rozšířenému seznamu ochranných opatření, která budou obětem na základě tohoto posouzení k dispozici, včetně ochranných příkazů.
- **Lepší podpora**, zejména díky právu na bezplatnou psychologickou podporu po nezbytně nutnou dobu, **právu dětských obětí na cílenou podporu poskytovanou více institucemi a právům osob se zdravotním postižením**.
- **Účinnější účast obětí v trestním řízení díky právu na správní pomoc u soudu a práva na právní ochranu**.
- **Lepší přístup k odškodnění** díky i) posílení práv obětí na obdržení rozhodnutí o odškodnění od pachatele v průběhu trestního řízení a ii) stanovení závazku státu vyplácet obětem odškodnění, které má poskytnout pachatel, v řádném

²⁶ Viz zpráva Vociare nebo zpráva Artemis. Příklady projektů naleznete v příloze 1 posouzení dopadů.

²⁷ *Victims' Rights Directive 2012/29/EU – European Implementation Assessment* (Směrnice 2012/29/EU o právech obětí – posouzení provádění v Evropě), PE 611.022, prosinec 2017: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2017/611022/EPRS_STU\(2017\)611022_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2017/611022/EPRS_STU(2017)611022_EN.pdf)

²⁸ *Criminal procedural laws across the European Union – a comparative analysis of selected main differences and the impact they have over the development of EU legislation* (Trestněprávní procesní předpisy v Evropské unii – srovnávací analýza vybraných hlavních rozdílů a jejich dopadu na vývoj právních předpisů EU). PE 604.977, srpen 2018: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2018/604977/IPOL_STU\(2018\)604977_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2018/604977/IPOL_STU(2018)604977_EN.pdf)

²⁹ Usnesení Evropského parlamentu ze dne 30. května 2018 o provádění směrnice 2012/29/EU, kterou se zavádí minimální pravidla pro práva, podporu a ochranu obětí trestného činu (2016/2328 (INI)).

termínu po vydání rozsudku o odškodnění od pachatele s možností, aby je stát později od pachatele vymáhal zpět.

Jak vyplývá z posouzení dopadů, v každém členském státě **převyšují přínosy očekávané od změn navržených v této revizi očekávané náklady.**

Tento poměr se v jednotlivých členských státech liší, přičemž některé mají vyšší poměry nákladů a přínosů (vyšší pozitivní dopad na vynaložené euro) a některé nižší (nižší pozitivní dopad na vynaložené euro). Hlavním důvodem těchto rozdílů jsou různé výchozí pozice členských států. To zahrnuje zejména úroveň úsilí (náklady), které musí členské státy vynaložit, aby dosáhly výsledků navrhovaných změn, rozdíly v nákladech souvisejících s provedením určitých opatření (např. psychologická podpora) a různé počty obětí v jednotlivých členských státech.

Posouzení dopadů jasně ukazuje, že ačkoli členské státy budou muset provést určité počáteční investice, navrhované změny povedou k lépe fungujícím ekonomikám, odolnějším společnostem a silnějším veřejným institucím. Oběti trestných činů, kterým se dostává včasné podpory a ochrany, se snadněji začleňují do společnosti, rychleji se vracejí do práce a jsou méně závislé na systémech zdravotní péče. Tyto oběti jsou také ochotnější ohlásit trestný čin a spolupracovat s příslušnými orgány. V důsledku navrhovaných změn tedy budou mít členské státy prospěch z lepších ekonomik, integrovanějších společností a silnějších justičních systémů.

Návrh posouzení dopadů byl předložen Výboru pro kontrolu regulace dne 3. listopadu a projednán dne 30. listopadu 2022. Posouzení dopadů bylo po slyšení mírně upraveno, aby přesněji zohledňovalo náklady na provedení a metodiku posuzování jednotlivých možností. Výbor vydal dne 1. prosince k návrhu kladné stanovisko bez výhrad.

- **Účelnost právních předpisů a zjednodušení**

Z analýzy provedené v posouzení dopadů lze vyvodit, že soubor upřednostňovaných možností by měl v dlouhodobém horizontu snížit zátěž členských států, i když některé náklady v krátkodobém horizontu vzrostou. Předpokládané přínosy plynoucí ze souboru možností by měly tento nárůst více než kompenzovat.

Různá opatření, která zvýší spolupráci a koordinaci mezi subjekty zabývajícími se oběťmi, včetně služeb podpory, přinesou vnitrostátním orgánům určitá zjednodušení. To povede k účinnější organizaci justičních systémů. Zejména stávající administrativní zátěž policie, způsobená povinností poskytovat úplné informace o právech obětí v souladu s konkrétními potřebami každé oběti, bude sdílena s dalšími subjekty (včetně nevládních organizací a dobrovolníků).

Rovněž byly zjištěny další přínosy pro fungování justičních systémů členských států. Konkrétně se očekává, že úplné zavedení upřednostňované možnosti pro nařízené odškodnění významně pomůže útvarem zabývajícím se odškodněním vypláceným státem. Většího zjednodušení by se mělo dosáhnout tím, že se všechny otázky odškodnění budou řešit v rámci trestního řízení, a nikoli v trestním i občanskoprávním řízení. Tím se sníží počet občanskoprávních případů a zvýší se účinnost soudního systému.

Platforma Fit pro budoucnost přijala dne 5. prosince 2022 stanovisko k revizi *acquis* v oblasti práv obětí³⁰. Její návrhy jsou v souladu s probíhající činností v oblasti práv obětí a s upřednostňovanými možnostmi politiky v posouzení dopadů.

- **Základní práva**

Návrh dodržuje základní práva a zásady uznané článkem 6 Smlouvy o Evropské unii a Listinou základních práv Evropské unie. Všechny možnosti politiky usilovaly o snížení diskriminace tím, že poskytly rovný **přístup k informacím, ochraně, podpoře, spravedlnosti a odškodnění** a zajistily všem obětem trestných činů bez rozdílu odpovídající minimální standardy, přičemž náležitě zohlednily zvláštní potřeby obětí.

Konkrétně v otázce rovného **přístupu k informacím** o právech obětí se zvažovalo, jak zajistit lepší přístup **obětem v uzavřených zařízeních**. Zlepšit přístup k informacím obětem, které nemluví úředním jazykem členského státu, umožní internetové stránky (které jsou nedílnou součástí linky pomoci obětem). Zlepšením **individuálního posouzení potřeb** lze lépe posoudit individuální potřeby obětí, což povede k **rovnější a účinnější ochraně** nejzranitelnějších obětí. V oblasti podpory obětí iniciativa mimo jiné počítá s **rozšířením bezplatné psychologické podpory** na širší skupinu obětí (v současnosti je vyhrazena obětem terorismu). Kromě toho se v rámci revize plánuje poskytnout všem obětem trestných činů **více práv v průběhu trestního řízení bez ohledu na jejich formální postavení** jako strany. Umožnění doprovodu v průběhu řízení proto pravděpodobně povzbudí všechny oběti k tomu, aby se domáhaly svých práv. Bylo doplněno ustanovení o právech osob se zdravotním postižením, které zpřístupňuje práva v tomto návrhu jejich konkrétním potřebám. To umožní osobám se zdravotním postižením využívat práva obětí na rovnoprávném základě s ostatními. Všechny tyto změny mají za cíl snížit nerovnost a očekává se, že budou mít pozitivní dopad na základní práva.

Zásah do práva na respektování soukromého a rodinného života (článek 7) a ochranu osobních údajů (článek 8) oběti a pachatele je nezbytný a přiměřený k zajištění toho, aby se oběti mohly účinně dovolávat svých práv na podporu a ochranu. Kromě toho návrh stanoví zvláštní povinnost nesdílet osobní údaje obětí s migračními orgány. Tato ochrana zajišťuje, že informace o oběti jsou zpracovávány pouze pro účely směrnice o právech obětí. Sběr osobních údajů pro statistické účely je však nezbytný k zajištění účinnosti opatření v této revizi a k utváření politiky práv obětí. Respekt k soukromí a rodinnému životu obětí je dále posílen tak, že se zajistí, aby na základě individuálního posouzení byla vůči pachatelům přijata odpovídající ochranná opatření.

Mezi základní práva, která jsou stanovena v Listině základních práv Evropské unie, patří právo na život (článek 2), právo na nedotknutelnost lidské osobnosti (článek 3), právo na soukromý a rodinný život (článek 7), ochrana osobních údajů (článek 8), právo na rovnost před zákonem (článek 20), zákaz diskriminace (článek 21), práva dítěte (článek 24), začlenění osob se zdravotním postižením (článek 26), právo na sociální pomoc a zdravotní péči (článek 35), právo na řádnou správu (článek 41) a právo na účinnou právní ochranu a spravedlivý proces (článek 47).

Návrh byl rovněž posouzen z **hlediska práv pachatelů**, podezřelých a obviněných osob. Mezi ty patří právo na přístup ke spravedlnosti (článek 47), presumpce neviny (článek 48),

³⁰

https://commission.europa.eu/system/files/2022-12/Final%20opinion%202022_SBGR3_07%20Revision%20of%20the%20victims%20rights%20acquis_rev.pdf

právo na obhajobu a zásady zákonnosti a přiměřenosti trestního řízení (článek 49), právo nebýt dvakrát trestně stíhán nebo trestán za stejný trestný čin (článek 50) a pravidla EU týkající se procesních práv podezřelých a obviněných osob. Bylo zjištěno, že tyto možnosti se nedotýkají základních práv pachatelů, podezřelých ani obviněných osob.

Kromě toho tento návrh zohledňuje práva osob se zdravotním postižením a povinnosti zakotvené v Úmluvě OSN o právech osob se zdravotním postižením, jejímiž smluvními stranami jsou EU a všechny členské státy.

Očekává se, že návrh posílí základní práva obětí. Nicméně u některých možností bude přímý dopad na základní práva výraznější než u jiných. Vzhledem k tomu, že dopad nelze kvantifikovat, byla jako metodika zvolena kvalitativní analýza. Ta se provádí na základě posouzení toho, do jaké míry může každá z možností zlepšit výchozí stav.

4. ROZPOČTOVÉ DŮSLEDKY

Návrh nemá žádný dopad na rozpočet EU.

5. OSTATNÍ PRVKY

- **Plány provádění a způsoby sledování, hodnocení a podávání zpráv**

V souladu s článkem 2 tohoto návrhu jsou členské státy povinny uvést v účinnost právní a správní předpisy nezbytné pro dosažení souladu nejpozději do *[dvou let od vstupu této směrnice v platnost]*. Je stanovena výjimka pro zavedení předpisů nezbytných pro dosažení souladu s článkem 26b (využívání elektronických komunikačních prostředků), které by měly být přijaty a zveřejněny do *[čtyř let od vstupu směrnice v platnost]*. Členské státy musí znění svých předpisů sdělit Komisi.

Komise bude sledovat a hodnotit dopad tohoto návrhu pomocí stávajících mechanismů podle stávající směrnice. Kromě toho musí členské státy v souladu s článkem 28 (Poskytování statistik) přijmout nezbytná opatření k vytvoření systému pro shromažďování, vypracovávání a šíření statistik o obětech trestných činů. Tyto údaje musí zaslat Komisi (Eurostatu) každé tři roky.

Komise bude i nadále pořádat zasedání platformy EU pro práva obětí na témata související s právy obětí. Tyto výměny rovněž přispějí ke sledování a hodnocení.

Do *[šesti let od přijetí]* musí Komise předložit Evropskému parlamentu a Radě zprávu o uplatňování směrnice 2012/29/EU ve znění této směrnice. Zpráva musí posoudit, do jaké míry členské státy přijaly opatření nezbytná k dosažení souladu s touto směrnicí, včetně technického provedení.

- **Informativní dokumenty (u směrnic)**

S cílem zajistit řádné provádění této směrnice je nezbytné vypracovat vysvětlující dokument (např. ve formě srovnávacích tabulek), jak to vyžaduje rozsudek Evropského soudního dvora ve věci C-543/17³¹. Právní předpisy provádějící směrnicí o právech obětí se zřídka omezují na jediný právní text, neboť ustanovení jsou často začleněna do různých vnitrostátních nástrojů. Z tohoto důvodu musí členské státy poskytnout Komisi vysvětlující dokument se zněním přijatých předpisů, které tuto směrnicí provádějí.

³¹ Rozsudek Soudního dvora (velkého senátu) ze dne 8. července 2019 ve věci C-534/17, Evropská komise v. Belgické království.

- **Podrobné vysvětlení konkrétních ustanovení návrhu**

Změny směrnice o právech obětí se zaměřují na ustanovení, jejichž cílem je: zlepšení přístupu obětí k informacím a ohlašování trestných činů, usnadnění přístupu zranitelných obětí, včetně dětí, ke specializované podpoře a zlepšení přístupu obětí se zdravotním postižením ke spravedlnosti, účinnější účast obětí v trestním řízení, zlepšení přístupu obětí k odškodnění, lepší sladění opatření na ochranu obětí s potřebami obětí, využívání elektronických komunikačních prostředků a zvláštní povinnosti týkající se obětí násilí na ženách a domácího násilí.

- a) Ustanovení zaměřená na zlepšení přístupu obětí k informacím a ohlašování trestných činů (články 3a, 5a a 26a)

Podle článku 4 směrnice o právech obětí mají oběti právo na informace o svých právech **od prvního kontaktu s příslušným orgánem**, obvykle policií. Nicméně ne všechny oběti se na příslušné orgány obrátí. Jak zdůrazňuje zpráva Agentury pro základní práva z roku 2021³², **oběti ve většině případů trestný čin neoznámí. Těmto obětem je odepřen přístup k informacím**, včetně informací o jejich právech na podporu a ochranu, a to nezávisle na tom, zda trestný čin oznámí, či nikoli.

Ačkoli směrnice o právech obětí vyžaduje, aby byly informace obětem poskytovány v souladu s právem na vzájemně srozumitelnou komunikaci (článek 3 směrnice o právech obětí), při hodnocení bylo zjištěno, že v praxi příslušné orgány často používají jazyk, který není potřebám obětí přizpůsoben³³. Týká se to osob se zdravotním postižením, osob, které nemluví daným úředním jazykem, dětí a starších osob. Navíc vzhledem k tomu, že k prvnímu kontaktu s příslušnými orgány často dochází již na místě trestného činu, osoby, které jsou bezprostředně po spáchání trestného činu v šoku, nedokážou poskytnutým informacím porozumět.

Podle článku 6 směrnice o právech obětí by oběti měly **od příslušných orgánů** obdržet také **následné informace** o jednotlivých fázích trestního řízení, svém postavení a situaci pachatele (např. propuštění z výkonu trestu nebo vazby). Velká část zúčastněných stran konzultovaných v rámci hodnocení se však domnívala, že oběti plně netěží ze svých práv na informace od prvního kontaktu s příslušným orgánem podle směrnice o právech obětí, což by se mělo zlepšit.

V některých členských státech stále nejsou zavedeny **komplexnější způsoby komunikace s oběťmi**, které by zohledňovaly složitost potřeb obětí v souvislosti s jejich právem na přístup k informacím. Mnoho **obětí se dosud nemůže spolehnout ani na linky pomoci obětem s telefonním číslem 116 006**³⁴. Na těchto linkách pomoci by měly být obětem kdykoli poskytnuty informace, které potřebují. Oběti by měly mít možnost svobodně hovořit o svých zkušenostech a v případě potřeby být odkázány na policii nebo jiné služby. Ještě méně obětí

³² [Průzkum agentury FRA o trestné činnosti, bezpečnosti a právech obětí](#), únor 2021.

³³ Například v několika členských státech (včetně Bulharska, Portugalska, Rumunska a Slovenska) poskytují dané orgány písemné informace v podobě kopie vnitrostátních předpisů o právech obětí.

³⁴ Zřízeno rozhodnutím Komise ze dne 30. listopadu 2009, kterým se mění rozhodnutí 2007/116/ES, pokud jde o zavedení dodatečných vyhrazených čísel počínajících číselným rozsahem „116“. Použití vyhrazených čísel není povinné, ale doporučuje se. Pro užívání těchto čísel je nutné splnit určité podmínky. Linka pomoci 116 006 musí obětem poskytovat informace o právech obětí, odkazovat volající na policii a další služby (pokud je to nutné) a poskytovat poradenství.

využívá pokročilejší linky pomoci, které disponují rozsáhlými webovými stránkami a kromě telefonického kontaktu umožňují i kontakt formou chatu a e-mailu³⁵.

K překonání zjištěných problémů v oblasti přístupu obětí k informacím navrhuje tato revize soubor opatření, zejména povinnost členských států zřídit **linky pomoci obětem** (článek 3a). Budou **využívat telefonní číslo EU 116 006** a internetové stránky s **nejmodernějšími technologiemi**, které umožní optimální přístup ve většině mluvených jazyků a přístup osobám se zdravotním postižením. Linka pomoci bude místem prvního kontaktu pro všechny oběti všech trestných činů, bude poskytovat emoční podporu a v případě potřeby oběti odkáže na specializované služby podpory.

Navrhovaná změna je v souladu s dalšími linkami pomoci, které užívají vyhrazená čísla EU začínající číslem 116, jako jsou linky pro případy pohřešovaných dětí (116 000) a pro oběti na základě pohlaví (116 116). Návrh je rovněž v souladu se strategií Komise pro lepší internet pro děti³⁶. Podporuje síť center pro bezpečnější internet, která zahrnuje linky pomoci pro děti, rodiče a pečovatele v otázkách týkajících se internetu (např. násilí na internetu a kyberšikany) a horké linky pro hlášení online obsahu týkajícího se zneužívání dětí. Návrh je rovněž v souladu s politikou Komise, jejímž cílem je zajistit, aby číslo 116 111 bylo určeno pro kyberšikanu.

S cílem zajistit, aby se obětem dostávalo komplexních a inkluzivních informací, ukládá návrh členským státům povinnost zavést konkrétní postupy v podobě **protokolů**. Ustanovení článku 26a vyžaduje, aby tyto protokoly byly vypracovány ve spolupráci s donucovacími orgány, justičními orgány (státními zástupci a soudci) a podpůrnými organizacemi. Ty poskytnou různým partnerům pokyny, jak zajistit, aby se obětem dostávalo informací, které jsou přizpůsobeny jejich individuálním potřebám a které se vztahují ke konkrétní části postupu.

Revize rovněž stanoví povinnost zajistit, aby oběti mohly **oznamovat trestné činy** pomocí **informačních a komunikačních technologií** (čl. 5 písm. a) bod 1). Ohlašování trestných činů bude rovněž usnadněno zajištěným osobám (podrobnosti budou uvedeny v protokolech vypracovaných v rámci koordinace a spolupráce mezi donucovacími orgány, justičními orgány (státními zástupci a soudci) a podpůrnými organizacemi (článek 26a).

Ohlašování trestných činů bude jednodušší i pro nelegální migranty. V čl. 5 písm. a) bodě 5 návrhu se požaduje, aby příslušným orgánům, které přijdou do styku s obětí oznamující trestný čin, **nebylo dovoleno předávat migračním orgánům osobní údaje týkající se statusu oběti z hlediska práva k pobytu, pokud byly tyto údaje shromážděny v důsledku oznámení trestného činu, a to nejméně do dokončení prvního individuálního posouzení** podle článku 22 směrnice o právech obětí. V tomto kontextu je třeba připomenout, že ohlášení trestného činu a účast na trestním řízení podle směrnice 2012/29/EU nezakládají žádná práva oběti, pokud jde o povolení k pobytu, ani nemají odkladný účinek při určování jejího pobytového statusu. Kromě toho v případě nelegálních migrantů, kteří se stali oběťmi obchodování s lidmi nebo obdrželi pomoc k nedovolenému přistěhovalectví a spolupracují s příslušnými orgány, mají příslušné orgány povinnost informovat je o jejich právech a možnostech podle směrnice o povolení k pobytu. Mezi tyto možnosti patří zejména poskytnutí lhůty na rozmyšlenou, zda se rozhodnou spolupracovat při vyšetřování, a vydání povolení k pobytu.

³⁵ Mezi nejlepší příklady patří: [irská linka pomoci](#), [estonská linka pomoci](#), [chorvatská linka pomoci](#), [lotyšská linka pomoci](#), [švédská linka pomoci](#).

³⁶ COM(2022) 212 final, 11.5.2022.

- b) Ustanovení usnadňující zranitelným obětem, včetně dětí, přístup ke specializované podpoře (čl. 9 odst. 1, články 9a a 24)

Články 8 a 9 směrnice o právech obětí stanoví právo na bezplatnou specializovanou, cílenou a integrovanou podporu pro oběti se zvláštními potřebami, včetně psychologické podpory, je-li k dispozici. Hodnocení však ukázalo, že zranitelné oběti, včetně dětí, často nemohou účinné podpory využít³⁷.

Nedostatečně citlivý přístup k dětem je stále problémem v mnoha členských státech³⁸. Z hodnocení vyplynulo, že chybí jednotná představa o tom, jakou cílenou a integrovanou podporu je třeba zranitelným obětem, zejména dětem, poskytnout. Ne všechny děti v EU proto mohou využívat vysoce kvalitní odbornou podporu. Komplexní Strategie EU pro práva dítěte (2021–2024)³⁹ stanoví, že soudní řízení musí být přizpůsobeno věku a potřebám dítěte a musí respektovat všechna jeho práva s ohledem na nejlepší zájem dítěte. Nejpokročilejším příkladem přístupu ke spravedlnosti vstřícného k dětem je v současné době model Barnahus⁴⁰. Ačkoli tato revize nevyžaduje, aby se členské státy modelem Barnahus řídily, vychází z jeho zásad. S cílem řešit tento problém požaduje revize v novém článku 9a, aby členské státy **pro účely podpory a ochrany dětských obětí zajistily cílený přístup zahrnující více institucí**. Ten by měl být založen na integrovaném a koordinovaném poskytování služeb ve stejných prostorách. Jedná se o hlavní doplněk k opatřením vstřícným k dětem, která jsou ve směrnici o právech obětí již obsažena (např. videozáznam výpovědí, zamezení očního kontaktu, výpovědi vedené stejnou osobou vstřícně k dětem). Podle této revize jsou členské státy rovněž povinny zpřístupnit tento cílený a integrovaný přístup zahrnující více institucí všem dětským obětem, které jej potřebují.

Hodnocení rovněž poukázalo na to, **že téměř v polovině členských států není obětem vždy k dispozici bezplatná psychologická pomoc**⁴¹. Po prvních sezeních jsou oběti často požádány, aby za psychologickou podporu zaplatily. To je problematické zejména pro zranitelné oběti, které si obvykle nemohou dovolit za podporu platit. Následky trestného činu mohou být dlouhodobé a existuje několik faktorů, které tyto následky zhoršují, například závažnost trestného činu, osobní situace oběti a případná předchozí viktimizace⁴². Proto, jak je zdůrazněno ve zprávě agentury FRA z roku 2019 (s. II), oběti násilných trestných činů nebudou moci hrát v trestním řízení žádnou významnou roli, pokud se jim **nedostane odborné a posilující psychologické podpory**.

K vyřešení tohoto problému revize v čl. 9 odst. 1 navrhuje, aby specializované služby podpory zahrnovaly **bezplatnou psychologickou podporu po dobu nezbytně nutnou** a poskytovanou všem zranitelným obětem, které takovou podporu potřebují, tj. v případech,

³⁷ Přibližně polovina zúčastněných stran se domnívá, že obětem se zvláštními potřebami se nedostává dostatečné podpory.

³⁸ Během konzultací bylo v několika členských státech, včetně BE, BG, DE, EL, LT a PT, hlášeno mnoho problémů týkajících se videozáznamů dětí pro důkazní účely, účasti dětí v soudních řízeních a individuálního přístupu k nejzranitelnějším dětem.

³⁹ COM(2021) 142 final, 24.3.2021.

⁴⁰ [O Barnahusu – Barnahus](#) – jako úřad vstřícný k dětem pod jednou střechou, kde spolupracují pracovníci donucovacích orgánů, trestního soudnictví, orgánů ochrany dětí a pracovníci lékařské a psychiatrické péče, kteří společně posuzují situaci dítěte a rozhodují o dalším postupu.

⁴¹ AT, CY, CZ, DE, EE, IE, LT, LV, MT, NL, PT, SI.

⁴² Psychologické důsledky trestného činu mohou zahrnovat úzkosti, deprese, pocity viny, stud, sebedestruktivní chování a neschopnost racionálně jednat nebo myslet, viz [Psychological Reactions of Victims of Violent Crime](#) („Psychologické reakce obětí násilných trestných činů“), Cambridge University Press, 2018.

kdy její potřeba vyplne z individuálního posouzení. Všechny oběti budou mít i nadále k dispozici emoční a psychologickou podporu, která je jim často dostupná krátkodobě po trestném činu, ale oběti se zvláštními potřebami budou mít usnadněný přístup k takové psychologické podpoře, která by jim měla být dostupná nejen krátkodobě po trestném činu, ale i dlouhodobě (tak dlouho, jak bude třeba).

Obě navrhovaná opatření vyžadují vnitrostátní koordinaci mezi službami podpory, donucovacími a justičními orgány uvedenými v protokolech (článek 26a).

Přístup obětí ke službám podpory bude posílen požadavkem, aby služby podpory pro oběti zůstaly zachovány i v krizových situacích, a to v souladu se zkušenostmi získanými během pandemie COVID-19. Toho bude dosaženo doplněním odstavce do článku 8 směrnice o právech obětí. Oběti budou moci rovněž využívat usnadněného zprostředkování služeb podpory pro oběti (změny v článku 8).

Navrhovaná opatření objasňují rozsah podpory poskytované nejzranitelnějším obětem, včetně dětí. Kromě toho zvyšují důvěru ve vnitrostátní systémy soudnictví a systémy soudnictví ostatních členských států.

c) Ustanovení, která mají obětem zajistit účinnější přístup ke spravedlnosti (články 10a 10b)

Mezi hlavní práva, která obětem usnadňují účast v trestním řízení, patří podle směrnice o právech obětí právo na slyšení (článek 10 směrnice o právech obětí), práva v případě rozhodnutí o zastavení trestního stíhání (článek 11 směrnice o právech obětí), právo na právní pomoc (článek 13 směrnice o právech obětí) a soubor práv zaměřených na ochranu obětí před sekundární či opakovanou viktimizací v průběhu řízení (články 18 až 24 směrnice o právech obětí). Hodnocení a konzultace zdůraznily, že pokud oběti nejsou **řádně doprovázeny** a není jim **poskytnuto poradenství**, je jejich účast v trestním řízení obtížná, nebo dokonce nemožná. V případě většiny otázek, zejména právních, **poskytuje poradenství advokát**, který oběť u soudu zastupuje. Nicméně ne všechny oběti mají právo na právníka. Právní pomoc může být poskytnuta osobám s nedostatečnými prostředky, což se určuje na základě testu majetkových poměrů, který je v některých členských státech obzvláště přísný. Kromě toho může být právní pomoc poskytnuta osobám, které utrpěly újmu v důsledku určitých druhů trestných činů, avšak pouze v případě, že jsou účastníky trestního řízení (článek 13 směrnice o právech obětí). Proto je pro oběti velmi důležité, aby měly také právo na **doprovod jiné osoby než advokáta**, která by jim mohla alespoň poradit ohledně jejich úlohy a práv v průběhu řízení a poskytnout jim emoční podporu. Článek 20 směrnice o právech obětí takové právo stanoví, ale je omezeno na fázi vyšetřování (před soudním řízením).

V této souvislosti je nezbytné zajistit, aby všechny oběti v EU měly přinejmenším **právo na pomoc** během soudního řízení a na poskytnutí odpovídajících informací od zaměstnanců soudu⁴³.

Z hodnocení vyplývá, že dalším velkým problémem účasti obětí v trestním řízení je skutečnost, že v některých členských státech **nemají oběti právní postavení strany v trestním řízení**⁴⁴. Směrnice o právech obětí ponechává tuto otázku na vnitrostátním právu, takže postavení obětí se v jednotlivých členských státech liší (např. postavení strany, pomocné obžaloby, občanského účastníka nebo svědka s právem být vyslechnut). Oběti navíc

⁴³ V praxi jsou již zavedeny osvědčené postupy. Například v Irsku [poskytuje organizace V-Sac podporu u soudu](#) za pomoci vyškolených dobrovolníků více než tisícovce obětí ročně.

⁴⁴ Přinejmenším v osmi členských státech – CY, EE, EL, FR, IE, MT, NL, RO.

často **nemají k dispozici právní ochranu, která by jim umožnila napadnout** rozhodnutí, která se jich přímo týkají⁴⁵. Tím dochází k faktickému porušení práva obětí na přístup ke spravedlnosti.

S cílem zajistit účinnější účast obětí v trestním řízení se v této revizi navrhuje v **novém článku 10a právo na pomoc u soudu**.

Tato revize rovněž navrhuje zavést právo obětí **napadnout rozhodnutí přijatá během soudního řízení, která se týkají některých práv obětí podle této směrnice**, jako je právo na zvláštní ochranná opatření pro oběti se zvláštními potřebami nebo právo na překlad během soudního jednání. Členské státy by musely zajistit, aby oběti mohly tato rozhodnutí napadnout nezávisle na svém postavení v trestním řízení a v souladu se zásadou soudního přezkumu (článek 10b).

Díky tomu se zlepší zkušenosti obětí se systémem trestního soudnictví a jejich důvěra v něj. Napomůže to tomu, aby jejich hlasy byly vyslyšeny, aby se zlepšila kvalita jejich výpovědí a jejich účast, čímž se zvýší účinnost soudnictví.

d) Ustanovení, která mají obětem zajistit účinnější přístup k odškodnění

Jak je zdůrazněno ve Strategii EU v oblasti práv obětí, v mnoha členských státech je přístup obětí k odškodnění od pachatele a od státu stále obtížný. Problém se týká jak vnitrostátních, tak přeshraničních případů. Podle článku 16 směrnice o právech obětí mají všechny oběti právo obdržet **rozhodnutí o odškodnění od pachatele** v průběhu trestního řízení, pokud vnitrostátní právní předpisy nestanoví, že takové rozhodnutí má být vydáno v jiném soudním řízení. Jak vyplývá ze zprávy Joëlle Milquetové a jak bylo potvrzeno v hodnocení, toto právo je často neúčinné⁴⁶, neboť v některých členských státech často v průběhu trestního řízení není rozhodnutí o odškodnění vydáno⁴⁷. Navíc i po skončení trestního řízení, které skončí rozsudkem ukládajícím pachateli povinnost nahradit škodu, není oběť často odškodněna, protože je obtížné přimět pachatele k zaplacení. Neexistence účinného přístupu k odškodnění od pachatele v trestním řízení vede k tomu, že se oběti musí účastnit těžkopádných a zdoluhavých občanskoprávních řízení. Případně musí žádat o odškodnění od státu podle vnitrostátních pravidel pro odškodnění vyplácená státem⁴⁸. Tento problém se týká jak vnitrostátních, tak přeshraničních případů.

S cílem usnadnit obětem přístup k odškodnění od pachatele se v této revizi navrhuje přiznat obětem **právo obdržet rozhodnutí o odškodnění od pachatele výhradně v průběhu trestního řízení**. V důsledku toho by měla být zrušena současná výjimka podle článku 16 směrnice o právech obětí, kdy vnitrostátní právní předpisy stanoví, že takové rozhodnutí má být vydáno v jiném soudním řízení. Kromě toho Komise navrhuje, aby **členské státy povinně vyplatile oběti odškodnění, které jí náleží od pachatele**, bezprostředně po vynesení rozsudku a následně náhradu odškodnění vymáhaly od pachatele (**nový čl. 16 odst. 2**).

⁴⁵ Odpovídající právní prostředky umožňující obětem napadnout rozhodnutí, která se jich přímo dotýkají, nemají k dispozici oběti ve třinácti členských státech (BE, DE, FR, HU, IE, LT, LU, LV, MT, NL, RO, SE, SK). Většinou to souvisí s tím, že oběti nemají právní postavení strany v daném řízení.

⁴⁶ Většina konzultovaných zúčastněných stran se domnívá, že právo obětí na odškodnění od pachatele je neúčinné a mělo by být posíleno.

⁴⁷ Viz zejména praxe soudců v CZ, SK a AU.

⁴⁸ Směrnice Rady 2004/80/ES ze dne 29. dubna 2004 o odškodnění obětí trestných činů vyžaduje, aby členské státy zajistily přístup k odškodnění obětem násilných a úmyslných trestných činů, a to i v přeshraničních případech. Podmínky tohoto přístupu k odškodnění jsou ponechány na vnitrostátních postupech.

Očekává se, že tyto návrhy přinesou výrazné zlepšení pravidel pro odškodnění obětí od pachatele ve vnitrostátních i přeshraničních případech. Tím, že toto usnadní, omezí do značné míry situace, kdy oběti požadují odškodnění od státu. Je tomu tak proto, že odškodnění vyplacené státem je ve většině případů přiznáno pouze v případě, že oběť neobdržela odškodnění od pachatele.

- e) Ustanovení o lepším sladění opatření na ochranu obětí s potřebami obětí s cílem zajistit bezpečnost zranitelných obětí (články 22 a 23)

Článek 22 směrnice o právech obětí stanoví právo oběti na včasné a individuální posouzení jejích potřeb ochrany. Jeho účelem je zjistit, zda je oběť nějakým způsobem zvláště zranitelná vůči sekundární viktimizaci (újma způsobená trestním řízením) a opakované viktimizaci, zastrašování nebo odvetě (újma způsobená pachatelem), aby bylo možné uplatnit odpovídající ochranná opatření. Tato ochranná opatření jsou stanovena v článku 23 směrnice o právech obětí. **Podmínky pro individuální posouzení jsou ponechány na vnitrostátním právu.** Podle hodnocení je právo na individuální posouzení jedním z nejvýznamnějších úspěchů směrnice o právech obětí. V praxi však jeho kvalitu často snižují tyto tři zjištěné nedostatky:

- k posouzení dochází příliš pozdě v průběhu řízení,
- **nejsou do něj zapojeni psychologové a služby podpory pro oběti**, jejichž odborné znalosti umožňují posoudit psychickou situaci jednotlivých obětí,
- **opomíjí rizika, která představuje pachatel**, jenž může být držitelem zbraně a užívat drogy nebo konzumovat v nadměrné míře alkohol.

Aby se zajistila odpovídající ochrana obětí, musí být individuální posouzení potřeb obětí provedeno správně. Bez tohoto posouzení nemohou oběti využívat zvláštní ochranná opatření stanovená v článku 23 směrnice o právech obětí. Mezi tato opatření patří zvláštní metody vedení výpovědí, zamezení očního kontaktu s pachatelem a možnost nebýt přítomen v soudní síni. Nepatří mezi ně však opatření fyzické ochrany před pachatelem (např. ochranné příkazy), ačkoli právo obětí na ochranu podle směrnice o právech obětí zahrnuje ochranu před sekundární viktimizací i opakovanou viktimizací. Z hodnocení a konzultací vyplývá, že tento nedostatek ve směrnici o právech obětí není vnitrostátními právními předpisy a praxí nijak kompenzován. Mnoho zúčastněných stran, které byly v rámci hodnocení konzultovány, zjistilo, že **právo obětí na ochranu není široce dostupné a mělo by být posíleno.**

Tato revize stanoví cílené změny individuálního posouzení potřeb obětí (prostřednictvím podrobných změn stávajícího článku 22), a to doplněním následujících prvků:

- provedení posouzení při prvním kontaktu s příslušnými orgány,
- zapojení služeb podpory, donucovacích orgánů a soudnictví, přičemž v protokolech, které mají být vytvořeny podle nového článku 26a, budou stanovena praktická opatření týkající se způsobu, jakým by tato spolupráce měla být v členských státech nastavena,
- vyhodnocení rizik, která pachatel představuje (například nadměrná konzumace alkoholu nebo držení zbraně),
- zahrnutí posouzení individuálních potřeb podpory.

Tato revize navíc **posílí používání ochranných opatření na fyzickou ochranu obětí**, jako jsou ochranné příkazy, a to doplněním opatření fyzické ochrany do seznamu specializovaných ochranných opatření, která jsou v současné době stanovena v článku 23 směrnice o právech obětí. Tento návrh přispěje ke zvýšení informovanosti o dostupných vnitrostátních

ochranných opatřeních, včetně ochranných příkazů. Jeho cílem je také zjednodušit způsob jejich současného uplatňování.

Opatření navržená v této revizi týkající se cílenějšího individuálního posouzení budou celkově přínosná pro všechny oběti, neboť zajistí, aby potřeba ochranných opatření byla řádně posouzena. Cílem návrhu je rovněž usnadnit vzájemné uznávání evropských ochranných příkazů tím, že se vylepší způsob jejich uplatňování na vnitrostátní úrovni.

f) Používání elektronické komunikace (článek 26b)

Od přijetí směrnice došlo k mnoha technologickým změnám (**digitalizace**). Oběti v EU stále nevyužívají potenciálu nových technologií, neboť nejsou k dispozici vhodné digitální nástroje, které by zlepšily jejich přístup ke spravedlnosti, jako je možnost oznámit trestný čin online nebo získat online přístup ke svému spisu oběti⁴⁹.

S cílem odstranit zjištěné nedostatky Komise navrhuje opatření týkající se používání elektronické komunikace (**nový článek 26b**). Konkrétně budou členské státy povinny zajistit, aby oběti mohly uplatňovat svá práva na informace a přístup ke spravedlnosti prostřednictvím elektronické komunikace. Navrhovaná opatření jsou v souladu s politikou Komise v oblasti digitalizace, včetně jejího návrhu na digitalizaci soudnictví.

g) Práva obětí se zdravotním postižením (článek 26c)

Hodnocení ukázalo, že osoby se zdravotním postižením stále nemohou plně využívat svých práv obětí trestných činů. V posledních deseti letech od přijetí směrnice o právech obětí došlo k významnému vývoji v oblasti zpřístupňování výrobků a služeb osobám se zdravotním postižením. Zejména Komise v roce 2019 přijala směrnici 2019/882/EU o požadavcích na přístupnost u výrobků a služeb⁵⁰. Komise v revizi směrnice o právech obětí bere tento vývoj na vědomí a navrhuje usnadnit obětem se zdravotním postižením přístup ke spravedlnosti. Komise navrhuje doplnit zvláštní průřezové ustanovení o právech obětí se zdravotním postižením s cílem zajistit, aby pro ně služby a ochranná opatření byly přístupné a aby prostředky digitální komunikace byly v souladu s požadavky stanovenými v příloze I směrnice o požadavcích na přístupnost u výrobků a služeb (nový článek 26c).

h) Právo obětí na právní ochranu (článek 26d)

Směrnice o právech obětí v současné době neobsahuje ustanovení o právní ochraně pro oběti trestných činů, jejichž práva podle této směrnice byla porušena. Takové právo vyplývá ze zásady účinnosti práva EU, která vyžaduje, aby členské státy zavedly přiměřenou a účinnou právní ochranu v případě porušení práva, jež jednotlivcům přiznává právo EU. Na to, že takový předpis chybí a že je třeba jej zavést, upozornila agentura FRA ve svých zprávách. V březnu 2023 navíc Rada Evropy přijala doporučení o právech, službách a podpoře obětí trestných činů⁵¹, které stanoví právo obětí na právní ochranu.

K vyřešení tohoto problému Komise navrhuje doplnit do nového článku 26d ustanovení o právní ochraně pro oběti v případě porušení jejich práv podle této směrnice. Toto ustanovení odráží podobná ustanovení v předpisech EU o právech podezřelých a obviněných. Tím se zaplní stávající mezera a nastolí se potřebná rovnováha mezi právy podezřelých a obviněných a právy obětí.

⁴⁹ Viz posouzení dopadů připojené k návrhu Komise o digitalizaci soudnictví (SWD(2021) 392 final).

⁵⁰ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/882 ze dne 17. dubna 2019 o požadavcích na přístupnost u výrobků a služeb.

⁵¹ Doporučení Výboru ministrů členským státům Rady Evropy o právech, službách a podpoře obětí trestných činů CM/Rec(2023)2, přijaté dne 15. března 2023.

i) Zvláštní povinnosti týkající se obětí násilí na ženách a domácího násilí (článek 27a)

Komise navrhuje zavést ustanovení, které vyjasní souvislost mezi návrhem na revizi směrnice o právech obětí a legislativním návrhem týkajícím se násilí na ženách a domácího násilí. Podle tohoto ustanovení musí členské státy provádět opatření podle směrnice o právech obětí bez ohledu na povinnosti vyplývající z návrhu týkajícího se násilí na ženách a domácího násilí. Cílem tohoto ustanovení je zajistit, aby členské státy plně provedly obě směrnice a aby zejména dbaly na provedení konkrétnějších pravidel týkajících se obětí násilí na ženách a domácího násilí. Opatření podle obou návrhů se budou vztahovat na oběti násilí na ženách a na oběti domácího násilí.

j) Povinnost shromažďovat každé tři roky údaje o právech obětí (článek 28)

Článek 28 stanoví, že členské státy musí každé tři roky zaslat Komisi údaje o tom, jak a v jaké míře měly oběti přístup ke svým právům stanoveným ve směrnici o právech obětí.

Hodnocení směrnice však ukázalo, že ve shromažďování údajů jsou stále velké mezery. Zejména údaje shromažďované členskými státy nejsou komplexní a často ani srovnatelné. Prostřednictvím změny článku 28 proto Komise navrhuje uložit členským státům požadavek, aby vytvořily systém pro shromažďování, vypracovávání a šíření statistik o obětech trestných činů. Statistika by měly zahrnovat údaje relevantní pro uplatňování vnitrostátních postupů týkajících se obětí trestných činů, včetně následujícího minimálního souboru ukazatelů: počet a druh nahlášených trestných činů, věk a pohlaví obětí. Stejně jako je tomu doposud, měly by údaje zahrnovat také informace o tom, jak oběti využily práv stanovených ve směrnici

Komise bude podporovat členské státy při shromažďování údajů, mimo jiné vypracováním společných norem, členění a formátů pro podávání zpráv. Členské státy musí každé tři roky předávat údaje Komisi (Eurostatu). Návrh revize směrnice o právech obětí trestných činů rovněž uznává úlohu, kterou doposud plnila Agentura pro lidská práva při pomoci Komisi a členským státům shromažďovat a analyzovat údaje o tom, jak oběti v uplynulých deseti letech od přijetí směrnice využívají svých práv podle této směrnice. Cílem doplnění úlohy Agentury pro základní práva do ustanovení o shromažďování údajů je zajistit, aby agentura mohla pokračovat ve své dobré práci a nadále pomáhat Komisi a členským státům v plnění tohoto úkolu.

Očekává se, že toto opatření zlepší úplnost, konzistentnost a srovnatelnost údajů o obětech trestných činů v různých referenčních obdobích a členských státech. Zlepší také shromažďování údajů na úrovni EU. Aby členské státy nebyly shromažďováním údajů zatěžovány, bude se vyžadovat, aby údaje byly Komisi (Eurostatu) předávány každé tři roky.

Návrh

SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY,

kterou se mění směrnice 2012/29/EU, kterou se zavádí minimální pravidla pro práva, podporu a ochranu obětí trestného činu a kterou se nahrazuje rámcové rozhodnutí Rady 2001/220/SVV

EVROPSKÝ PARLAMENT A RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 82 odst. 2 písm. c) této smlouvy,

s ohledem na návrh Evropské komise,

po postoupení návrhu legislativního aktu vnitrostátním parlamentům,

s ohledem na stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru⁵²,

s ohledem na stanovisko Výboru regionů⁵³,

v souladu s řádným legislativním postupem,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) S cílem zajistit, aby se obětem trestných činů dostalo vhodných informací, podpory a ochrany a aby se mohly účastnit trestního řízení, přijala Unie směrnici Evropského parlamentu a Rady 2012/29/EU⁵⁴.
- (2) Komise posoudila, jak oběti využívají svých práv podle směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/29/EU, a výsledky zveřejnila v hodnotící zprávě⁵⁵. Z hodnocení vyplývá, že ačkoli směrnice 2012/29/EU obecně měla očekávané přínosy a pozitivně ovlivnila práva obětí, určité problémy související s právy obětí podle této směrnice stále přetrvávají. Mezi zjištěné nedostatky patří nedostatečná možnost obětí využívat svých práv na přístup k informacím, na podporu a ochranu v souladu s individuálními potřebami každé z obětí, na účast v trestním řízení a na rozhodnutí o odškodnění ze strany pachatele v průběhu trestního řízení. Tato revize směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/29/EU reaguje na nedostatky prokázané v jejím hodnocení a v četných konzultacích.
- (3) Aby byly obětem poskytnuty bezproblémové a moderní prostředky k výkonu jejich práv, měly by členské státy měly umožnit obětem elektronickou komunikaci s příslušnými vnitrostátními orgány. Oběti by měly mít možnost využívat elektronické

⁵² Úř. věst. C , , s. .

⁵³ Úř. věst. C , , s. .

⁵⁴ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/29/EU ze dne 25. října 2012, kterou se zavádí minimální pravidla pro práva, podporu a ochranu obětí trestného činu a kterou se nahrazuje rámcové rozhodnutí Rady 2001/220/SVV (Úř. věst. L 315, 14.11.2012, s. 57).

⁵⁵ Pracovní dokument útvarů Komise, hodnocení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/29/EU ze dne 25. října 2012 (SWD(2022) 179 final).

nástroje k získávání informací o svých právech a o svém případě, k oznamování trestných činů a k další komunikaci s příslušnými orgány a se službami podpory prostřednictvím komunikačních a informačních technologií. Oběti by měly mít možnost zvolit si způsob komunikace a členské státy by měly tyto komunikační a informační technologie poskytovat jako alternativu ke standardním způsobům komunikace, aniž by je však zcela nahrazovaly.

- (4) Aby byly zajištěny komplexní komunikační kanály, které zohledňují složitost potřeb obětí v souvislosti s jejich právem na přístup k informacím, měly by všechny oběti, nezávisle na tom, kde v EU a za jakých okolností k trestnému činu došlo, mít možnost přístupu k linkám pomoci obětem prostřednictvím celoevropského telefonního čísla 116 006 nebo prostřednictvím připojení ke specializovaným internetovým stránkám. Na těchto linkách pomoci by oběti měly mít možnost získat informace o svých právech, emoční podporu a v případě potřeby být odkázány na policii nebo jiné služby, včetně dalších specializovaných linek pomoci. Tyto linky pomoci by měly oběti odkazovat také na další specializované linky pomoci uvedené v rozhodnutí Komise 2007/116/ES⁵⁶, jako je harmonizované číslo linky pomoci dětem „116 111“, číslo linky pro případy pohřešovaných dětí „116 000“ a číslo linky pro případy násilí na základě pohlaví „116 116“.
- (5) Obecná linka pomoci obětem by neměla mít vliv na provoz specializovaných a účelových linek pomoci, jako jsou linky pomoci dětem a linky pomoci obětem násilí na ženách a domácího násilí, jak vyžaduje směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) .../...⁵⁷ [o potírání násilí vůči ženám a domácího násilí]. Vedle specializovaných linek pomoci by měly fungovat i obecné linky pomoci obětem.
- (6) V zájmu boje proti beztrestnosti, zamezení opakované viktimizaci a zajištění bezpečnější společnosti by se mělo zlepšit ohlašování trestných činů v Unii. Je třeba bojovat proti necitlivosti veřejnosti vůči trestné činnosti, a to motivováním osob, které jsou svědky trestného činu, aby trestné činy ohlašovaly a pomáhaly obětem, a vytvářením bezpečnějších podmínek umožňujících obětem trestné činy ohlašovat. Pro oběti, které jsou nelegálními migranty v Unii, se bezpečnými podmínkami pro ohlašování trestných činů rozumí snížení obav, že v důsledku kontaktu s donucovacími orgány bude zahájeno řízení o navrácení. Osobní údaje obětí, které jsou nelegálními migranty v Unii, by neměly být předávány příslušným migračním orgánům, alespoň dokud nedojde k dokončení prvního individuálního posouzení podle článku 22 směrnice 2012/29/EU. Ohlášení trestného činu a účast na trestním řízení podle směrnice 2012/29/EU nezakládají žádná práva oběti, pokud jde o povolení k pobytu, ani nemají odkladný účinek při určování jejího pobytového statusu. Všechny zranitelné oběti, jako jsou dětské oběti nebo zajištěné oběti, které jsou vystaveny zastrahování nebo jsou jiným způsobem závislé na pachateli nebo jejichž mobilita je omezena, by měly mít možnost ohlásit trestný čin za podmínek, které zohledňují jejich konkrétní situaci, a v souladu s protokoly speciálně vytvořenými pro tento účel.
- (7) Širokému okruhu obětí se zvláštními potřebami by měly být k dispozici cílené a integrované služby podpory. Mezi takové oběti mohou patřit nejen oběti sexuálního

⁵⁶ Rozhodnutí Komise 2007/116/ES ze dne 15. února 2007 o vyhrazení vnitrostátního číselného rozsahu 116 pro harmonizovaná čísla harmonizovaných služeb se sociální hodnotou (Úř. věst. L 049, 17.2.2007, s. 30).

⁵⁷ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) .../... o potírání násilí vůči ženám a domácího násilí (Úř. věst. ...).

násilí, oběti násilí na základě pohlaví a oběti domácího násilí, ale také oběti obchodování s lidmi, oběti organizované trestné činnosti, oběti se zdravotním postižením, oběti vykořisťování, oběti trestných činů z nenávisti, oběti terorismu nebo oběti nejzávažnějších mezinárodních zločinů. V reakci na nedostatky zjištěné v hodnocení by členské státy měly vypracovat zvláštní protokoly, které budou organizovat činnost specializovaných služeb podpory s cílem komplexně řešit vícenásobné potřeby obětí se zvláštními potřebami. Tyto protokoly by měly být vypracovány v koordinaci a spolupráci mezi donucovacími orgány, orgány státního zastupitelství, soudci, orgány zajišťovacích zařízení, službami restorativní justice a službami podpory pro oběti.

- (8) Aby se předešlo závažným následkům viktimizace v raném věku, které mohou negativně ovlivnit celý život obětí, je nezbytné zajistit, aby se všem dětským obětem dostalo nejvyšší možné úrovně podpory a ochrany. Nejzranitelnější dětské oběti, včetně dětských obětí sexuálního zneužívání, dětských obětí obchodování s lidmi a dětských obětí, které byly jakkoli jinak mimořádně zasaženy trestným činem, ať už z důvodu závažnosti trestného činu, nebo z důvodu jejich zvláštní situace, by měly mít možnost využívat cílených a integrovaných služeb podpory a ochrany, které zahrnují koordinovaný přístup založený na spolupráci soudních a sociálních služeb v rámci stejných prostor. Tyto služby by měly být poskytovány v prostorách k tomu určených. S cílem zajistit účinnou ochranu dětské oběti v případech, kdy se trestný čin týká nositele rodičovské zodpovědnosti nebo kdy dochází ke střetu zájmů mezi dítětem a nositelem rodičovské zodpovědnosti, bylo doplněno ustanovení, které zajišťuje, že v případech, jako je ohlášení trestného činu, lékařské nebo forenzní vyšetření, zprostředkování služeb podpory nebo psychologické podpory, by tyto úkony neměly být mimo jiné podmíněny souhlasem nositele rodičovské zodpovědnosti, a to vždy s ohledem na nejlepší zájem dítěte.
- (9) Aby oběti cítily, že je spravedlnosti učiněno zadost, a mohly hájit své zájmy, je důležité, aby byly přítomny při trestním řízení a mohly se ho aktivně účastnit. Proto by všechny oběti v Unii, nezávisle na svém postavení v trestním řízení, které je stanoveno vnitrostátními právními předpisy, měly mít v případě porušení svých práv podle této směrnice právo na účinnou právní ochranu podle vnitrostátních právních předpisů. Kromě toho by všechny oběti v Unii, nezávisle na svém postavení v trestním řízení, měly mít právo požádat o přezkum rozhodnutí, která byla přijata během soudního řízení a která se jich přímo dotýkají. Tato rozhodnutí by měla zahrnovat alespoň rozhodnutí o tlumočení během soudních slyšení a rozhodnutí o zvláštních ochranných opatřeních, která jsou k dispozici obětem se zvláštními potřebami ochrany. Procesní pravidla, podle nichž mohou oběti žádat o přezkum takových rozhodnutí přijatých v průběhu soudního řízení, by měla být stanovena vnitrostátními právními předpisy, které by měly poskytovat nezbytné záruky, že taková možnost přezkumu nebude trestní řízení neúměrně prodlužovat.
- (10) Všechny oběti by měly být posouzeny včas, odpovídajícím, účinným a přiměřeným způsobem. Je nezbytné zajistit, aby se obětem dostalo podpory a ochrany, které odpovídají jejich individuálním potřebám. Individuální posouzení potřeb obětí v oblasti podpory a ochrany by mělo být prováděno v několika fázích. V první fázi by měly být všechny oběti posuzovány od prvního kontaktu s příslušnými orgány, aby se zajistilo, že nejzranitelnější oběti budou identifikovány již v raných fázích řízení. Od dalších fází by oběti, které takové rozšířené posouzení potřebují, měly být posuzovány pracovníky služeb podpory pro oběti, včetně psychologů. Tyto služby jsou pro posouzení stavu obětí nejvhodnější. Individuální posouzení by mělo rovněž zohlednit

situaci pachatele, který může mít za sebou násilnou minulost, může být držitelem zbraně nebo užívat drogy a jako takový představovat pro oběti vyšší riziko. Individuální posouzení potřeb obětí by mělo zahrnovat také posouzení potřeb obětí v oblasti podpory, nejen ochrany. Je třeba identifikovat oběti, které potřebují zvláštní podporu, aby byla cílená podpora, např. prodloužená bezplatná psychologická pomoc, poskytnuta těm, kteří ji skutečně potřebují.

- (11) Díky důkladnějšímu posouzení potřeb obětí v oblasti ochrany by oběti, které potřebují fyzickou ochranu, měly mít možnost získat ji ve formě přizpůsobené jejich konkrétní situaci. Tato opatření by měla zahrnovat přítomnost donucovacích orgánů nebo zajištění bezpečné vzdálenosti od pachatele na základě vnitrostátních ochranných příkazů. Tato opatření mohou být trestněprávní, správní nebo občanskoprávní povahy.
- (12) Všechny oběti by měly mít možnost získat rozhodnutí o odškodnění od pachatele v rámci trestního řízení, aby se vyhnuly opakovaným těžkopádným a zdlouhavým řízením v rámci samostatných občanskoprávních řízení. Všechny oběti by měly využívat systémů odškodnění, v jejichž rámci obdrží na základě rozhodnutí o odškodnění od pachatele na konci trestního řízení bez prodloužení odškodnění od státu. Stát by poté měl mít možnost vymáhat náhradu škody od pachatele. Takový postup při odškodnění chrání oběti před rizikem sekundární viktimizace, neboť oběti se při získávání odškodnění nemusí obracet na pachatele. Takto usnadněný přístup k odškodnění od pachatele během trestního řízení nemá vliv na povinnosti členských států zajistit existenci systému odškodnění obětí násilných úmyslných trestných činů spáchaných na jejich území, který zaručuje spravedlivé a přiměřené odškodnění obětí podle směrnice Rady 2004/80/ES⁵⁸.
- (13) Oběti nemohou účinně využívat svých práv na informace, podporu a ochranu podle svých individuálních potřeb, pokud se potýkají s vnitrostátními justičními systémy, v nichž chybí spolupráce a koordinace mezi těmi, kdo přicházejí do styku s oběťmi. Bez úzké spolupráce a koordinace vnitrostátních donucovacích orgánů, státních zastupitelství, soudů, restorativních služeb, služeb pro odškodnění a služeb podpory pro oběti je pro oběti obtížné účinně uplatňovat svá práva podle směrnice 2012/29/EU. Doporučuje se, aby se této spolupráce a koordinace účastnily i další orgány, například v oblasti zdravotnictví, školství a sociálních služeb. To platí zejména ve vztahu k dětským obětem.
- (14) Zásadní význam pro zajištění toho, aby se obětem dostalo informací o jejich právech a o jejich případu a aby byly oběti náležitě posouzeny, což jim umožní získat podporu a ochranu odpovídající individuálním potřebám každé oběti, které se v čase mění, mají vnitrostátní protokoly. Protokoly by měly být zavedeny legislativními opatřeními způsobem, který nejlépe odpovídá vnitrostátním právním řádům a organizaci soudnictví v členských státech. Měly by upravovat činnosti týkající se poskytování informací obětem, usnadňovat ohlašování trestných činů nejzranitelnějším obětem, včetně zajištěných obětí, a individuální posuzování potřeb obětí. Legislativní opatření, kterými se protokoly stanoví, by měla specifikovat základní prvky nezbytné pro zpracování údajů, včetně příjemců osobních údajů a kategorií údajů, které budou v rámci fungování protokolů zpracovávány. Protokoly by měly obsahovat obecné

⁵⁸

Směrnice Rady 2004/80/ES ze dne 29. dubna 2004 o odškodňování obětí trestných činů (Úř. věst. L 261, 6.8.2004, s. 15).

pokyny, jak komplexně řešit služby a činnosti podle směrnice 2012/29/EU, aniž by se však zabývaly jednotlivými případy.

- (15) Členské státy by měly vyčlenit dostatečné lidské a finanční zdroje, aby zajistily účinné dodržování opatření stanovených ve směrnici 2012/29/EU. Zvláštní pozornost by měla být věnována zřízení linek pomoci obětem, zajištění hladkého fungování specializovaných služeb podpory a individuálnímu posouzení potřeb obětí v oblasti ochrany a podpory, a to i v případech, kdy tyto služby poskytují nevládní organizace.
- (16) Unie a členské státy jsou smluvními stranami Úmluvy OSN o právech osob se zdravotním postižením⁵⁹ a jsou vázány povinnostmi vyplývajícími z této úmluvy v rozsahu svých pravomocí. Podle článku 13 této úmluvy jsou smluvní státy povinny zajistit osobám se zdravotním postižením účinný přístup ke spravedlnosti na rovnoprávném základě s ostatními, a proto je třeba zajistit přístupnost a přiměřené úpravy, aby oběti se zdravotním postižením mohly využívat svých práv obětí na rovnoprávném základě s ostatními. Požadavky na přístupnost stanovené v příloze I směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/882⁶⁰ mohou usnadnit provádění této úmluvy a zajistit, aby práva obětí stanovená směrnicí 2012/29/EU byla přístupná osobám se zdravotním postižením.
- (17) Eurojust by měl zajistit, aby žádosti týkající se práv obětí byly náležitě zváženy v souladu s jeho mandátem podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1727⁶¹.
- (18) Pro zajištění úplné informovanosti o právech obětí trestných činů v Unii je nezbytné shromažďovat přesné a ucelené údaje a včas zveřejňovat shromážděné údaje a statistiky. Očekává se, že zavedení požadavku, aby členské státy každé tři roky harmonizovaným způsobem shromažďovaly údaje o uplatňování vnitrostátních postupů týkajících se obětí trestných činů a podávaly o nich zprávy Komisi, bude představovat významný krok k tomu, aby se zajistilo přijetí politik a strategií založených na údajích. Agentura pro základní práva by měla být i nadále nápomocna Evropské komisi a členským státům při shromažďování, vypracovávání a šíření statistik o obětech trestných činů a při podávání zpráv o tom, jak oběti využívají práv stanovených v této směrnici.
- (19) Zásada účinnosti práva Unie vyžaduje, aby členské státy zavedly odpovídající a účinnou právní ochranu v případě porušení práv, která jednotlivcům právo Unie přiznává. Účinná právní ochrana by měla být k dispozici v případě, že jsou práva podle směrnice 2012/29/EU zcela nebo zčásti porušena nebo odmítnuta.
- (20) Jelikož cílů této směrnice nemůže být uspokojivě dosaženo na úrovni členských států, neboť je třeba usnadnit justiční spolupráci v trestních věcech zajištěním důvěry v rovný přístup k právům obětí bez ohledu na to, kde v EU k trestnému činu došlo, ale může jich být lépe dosaženo na úrovni Unie z důvodu rozsahu a účinků zamýšlených opatření, může Unie přijmout opatření v souladu se zásadou subsidiarity stanovenou v článku 5 Smlouvy o Evropské unii. V souladu se zásadou proporcionality stanovenou

⁵⁹ Úř. věst. L 23, 27.1.2010, s. 37.

⁶⁰ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/882 ze dne 17. dubna 2019 o požadavcích na přístupnost u výrobků a služeb (Úř. věst. L 151, 7.6.2019, s. 70).

⁶¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1727 ze dne 14. listopadu 2018 o Agentuře Evropské unie pro justiční spolupráci v trestních věcech (Eurojust) a o nahrazení a zrušení rozhodnutí Rady 2002/187/SVV (Úř. věst. L 295, 21.11.2018, s. 138).

v uvedeném článku tato směrnice nepřekračuje rámec toho, co je nezbytné k dosažení těchto cílů.

- (21) V souladu s články 1 a 2 Protokolu č. 22 o postavení Dánska, připojeného ke Smlouvě o Evropské unii a ke Smlouvě o fungování Evropské unie, se Dánsko neúčastní přijímání této směrnice, a tato směrnice pro ně není závazná ani použitelná.
- (22) [V souladu s článkem 3 a čl. 4a odst. 1 Protokolu č. 21 o postavení Spojeného království a Irska s ohledem na prostor svobody, bezpečnosti a práva, připojeného ke Smlouvě o Evropské unii a ke Smlouvě o fungování Evropské unie, oznámilo Irsko [dopisem ze dne ...] své přání účastnit se přijímání a používání této směrnice.]
NEBO
[V souladu s články 1, 2 a čl. 4a odst. 1 Protokolu č. 21 o postavení Spojeného království a Irska s ohledem na prostor svobody, bezpečnosti a práva, připojeného ke Smlouvě o Evropské unii a ke Smlouvě o fungování Evropské unie, a aniž je dotčen článek 4 uvedeného protokolu, se Irsko neúčastní přijímání této směrnice a tato směrnice pro něj není závazná ani použitelná.]
- (23) Evropský inspektor ochrany údajů byl konzultován v souladu s čl. 42 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1725⁶² a předložil stanovisko dne [XX 2023]⁶³,
- (24) Směrnice 2012/29/EU by proto měla být odpovídajícím způsobem změněna,
PŘIJALY TUTO SMĚRNICI:

Článek 1

Směrnice 2012/29/EU se mění takto:

- 1) Vkládá se nový článek, který zní:

„Článek 3a

Linka pomoci obětem

1. Členské státy přijmou nezbytná opatření ke zřízení snadno přístupných, uživatelsky vstřícných, bezplatných a důvěrných linek pomoci obětem, které:
 - a) poskytují obětem informace uvedené v čl. 4 odst. 1;
 - b) nabízejí emoční podporu;
 - c) v případě potřeby odkazují oběti na specializované služby podpory nebo specializované linky pomoci.
2. Členské státy zajistí poskytování linek pomoci uvedených v odstavci 1 prostřednictvím telefonní linky pomoci napojené na harmonizované číslo EU „116 006“ a prostřednictvím dalších informačních a komunikačních technologií, včetně internetových stránek.

⁶² Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1725 ze dne 23. října 2018 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů orgány, institucemi a jinými subjekty Unie a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení nařízení (ES) č. 45/2001 a rozhodnutí č. 1247/2002/ES (Úř. věst. L 295, 21.11.2018, s. 39).

⁶³ [Úřad pro publikace: poznámka pod čarou, až bude k dispozici].

3. Členské státy přijmou vhodná opatření k zajištění dostupnosti služeb uvedených v odstavcích 1 a 2 v dalších jazycích, včetně alespoň těch, které jsou v daném členském státě nejpoužívanější.
4. Linky pomoci mohou být zřízeny veřejnými nebo nevládními organizacemi a mohou být organizovány na profesionálním nebo dobrovolném základě.“
- 2) Vkládá se nový článek 5a, který zní:

„Článek 5a

Ohlašování trestné činnosti

1. Členské státy zajistí, aby oběti mohly ohlašovat trestné činy příslušným orgánům prostřednictvím snadno přístupných, uživatelsky vstřícných informačních a komunikačních technologií. Tato možnost zahrnuje i předkládání důkazů, je-li to možné.
2. Členské státy přijmou nezbytná opatření, aby každou osobu, která ví o spáchání trestného činu nebo se v dobré víře domnívá, že byl takový čin spáchán nebo že lze očekávat další násilné činy, motivovaly k tomu, aby tuto skutečnost ohlásila příslušným orgánům.
3. Členské státy zajistí, aby oběti mohly účinně oznamovat trestné činy spáchané v zajišťovacích zařízeních. Mezi zajišťovací zařízení patří kromě věznic, vazebních věznic a cel pro podezřelé a obviněné osoby také specializovaná zajišťovací zařízení pro žadatele o mezinárodní ochranu a střediska pro osoby před vyhoštěním a ubytovací střediska, v nichž jsou umístěni žadatelé o mezinárodní ochranu a osoby požívající mezinárodní ochrany.
4. V případech, kdy trestné činy ohlašují děti, členské státy zajistí, aby postupy ohlašování byly bezpečné, důvěrné, navržené a přístupné způsobem, který je k dětem vstřícný, a aby se při nich používal jazyk odpovídající jejich věku a vyspělosti.
5. Členské státy zajistí, aby příslušné orgány, které přicházejí do styku s obětí ohlašující trestnou činnost, nesměly předávat osobní údaje týkající se statusu oběti z hlediska povolení k pobytu příslušným migračním orgánům, a to alespoň do dokončení prvního individuálního posouzení podle článku 22.“
- 3) Článek 8 se mění takto:
 - a) odstavec 2 se nahrazuje tímto:

„2. Členské státy zajistí, aby oběť kontaktovaly příslušné obecné nebo specializované služby podpory, pokud z individuálního posouzení podle článku 22 vyplývá, že oběť potřebuje podporu, a oběť souhlasí s tím, aby ji služby podpory kontaktovaly, nebo pokud oběť o podporu sama požádá.“;
 - b) doplňuje se nový odstavec, který zní:

„6. Služby podpory obětem jsou činné i v krizových situacích, jako jsou zdravotní krize, mimořádné situace v oblasti migrace nebo jiné nouzové stavy.“
- 4) Článek 9 se mění takto:
 - a) v odstavci 1 se písmeno c) nahrazuje tímto:

„c) emoční a případně psychologickou podporu, jakmile se dozví, že daná osoba má status oběti. Pokud byla individuálním posouzením podle článku 22 prokázána

zvláštní potřeba psychologické podpory, je obětí, které ji potřebují, psychologická podpora k dispozici po nezbytně nutnou dobu.“;

b) v odstavci 3 se písmeno b) nahrazuje tímto:

„b) cílenou a integrovanou podporu, včetně podpory a poradenství při traumatech, pro oběti se zvláštními potřebami, jako jsou oběti sexuálního násilí, oběti násilí na základě pohlaví, včetně násilí na ženách a domácího násilí, na něž se vztahuje směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) .../...⁶⁴ [o potírání násilí vůči ženám a domácího násilí], oběti obchodování s lidmi, oběti organizované trestné činnosti, oběti se zdravotním postižením, oběti vykořisťování, oběti trestných činů z nenávisti, oběti terorismu a oběti nejzávažnějších mezinárodních zločinů.“;

c) doplňuje se nový odstavec, který zní:

„4. Členské státy poskytují ochranu a specializované služby podpory nezbytné pro komplexní řešení vícenásobných potřeb obětí se zvláštními potřebami v souladu s protokoly uvedenými v čl. 26a odst. 1 písm. c).“

5) V kapitole II se vkládá nový článek 9a, který zní:

„Článek 9a

Cílené a integrované služby podpory pro děti

1. Členské státy přijmou nezbytná opatření k tomu, aby zajistily dostupnost cílených a integrovaných specializovaných služeb pro děti, které k nim budou vstřícné a poskytnou podporu a ochranu přiměřenou věku, jež je nezbytná pro komplexní řešení řady potřeb dětských obětí.
2. Cílené a integrované služby podpory pro dětské oběti zajistí koordinovaný mechanismus založený na spolupráci více institucí, který zahrnuje následující služby:
 - a) poskytování informací;
 - b) lékařské vyšetření;
 - c) emoční a psychologická podpora;
 - d) možnost ohlašování trestných činů;
 - e) individuální posouzení potřeb ochrany a podpory podle článku 22;
 - f) videozáznamy výpovědí podle čl. 24 odst. 1.
3. Služby uvedené v odstavci 2 se poskytují ve stejných prostorách.“
- 6) Vkládají se nové články 10a a 10b, které znějí:

„Článek 10a

Právo na pomoc u soudu

Členské státy přijmou nezbytná opatření k tomu, aby v prostorách soudu zřídily asistenční službu pro poskytování informací a emoční podpory obětem.

⁶⁴ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) .../... o potírání násilí vůči ženám a domácího násilí (Úř. věst. ...).“

Právo na přezkum rozhodnutí přijatých v průběhu soudního řízení

1. Členské státy zajistí, aby oběti byly neprodleně informovány o rozhodnutích přijatých v soudních řízeních, která se jich přímo dotýkají, a měly právo na přezkum takových rozhodnutí. Tato rozhodnutí zahrnují alespoň rozhodnutí podle následujících ustanovení:
 - a) čl. 7 odst. 1 v souvislosti s rozhodnutími o tlumočení při soudním jednání;
 - b) čl. 23 odst. 3.
2. Procesní pravidla, podle nichž mohou oběti žádat o přezkum rozhodnutí uvedených v odstavci 1, stanoví vnitrostátní právní předpisy.

Členské státy zajistí, aby soudní rozhodnutí o žádosti o takový přezkum byla přijata v přiměřené lhůtě.“
- 7) Článek 16 se mění takto:
 - a) odstavec 1 se nahrazuje tímto:

„1. Členské státy zajistí, aby oběti měly v průběhu trestního řízení nárok na vydání rozhodnutí o odškodnění ze strany pachatele v přiměřené době.“;
 - b) odstavec 2 se nahrazuje tímto:

„2. Členské státy zajistí, aby jejich příslušné orgány vyplatily přiznané odškodnění bez zbytečného odkladu přímo oběti. Příslušné orgány převezmou právo oběti vůči pachateli na částku přiznaného odškodnění.“
- 8) Článek 17 se mění takto:
 - a) v odstavci 1 se písmeno b) nahrazuje tímto:

„b) za účelem usnadnění účasti obětí s bydlištěm v zahraničí v trestním řízení využívat v co největší možné míře ustanovení o videokonferencích a telefonních konferenčních hovorech.“;
 - b) doplňuje se nový odstavec, který zní:

„4. Členské státy zajistí, aby příslušné orgány mohly požádat Eurojust o pomoc a předávat mu údaje, jež mají usnadnit spolupráci s příslušnými orgány jiných členských států v přeshraničních případech.“
- 9) V článku 21 se doplňuje nový odstavec, který zní:

„3. Členské státy zajistí, aby pachateli nebyly přímo ani nepřímo poskytnuty osobní údaje týkající se obětí, které by pachateli umožnily zjistit místo pobytu oběti nebo ji jinak kontaktovat.“
- 10) Článek 22 se mění takto:
 - a) název se nahrazuje tímto:

„Individuální posouzení obětí s cílem zjistit potřeby zvláštní podpory a ochrany“;
 - b) odstavec 1 se nahrazuje tímto:

„1. Členské státy zajistí, aby u obětí bylo včas provedeno individuální posouzení s cílem zjistit potřeby zvláštní podpory a ochrany a stanovit, zda a v jaké míře by mohly využít zvláštních opatření podle čl. 9 odst. 1 písm. c) a článků 23 a 24 v

důsledku své zvláštní zranitelnosti vůči sekundární a opakované viktimizaci, zastrašování a odvetě.“;

c) vkládá se nový odstavec 1a, který zní:

„1a. Individuální posouzení se zahájí při prvním kontaktu oběti s příslušnými orgány a trvá tak dlouho, jak je to nezbytné v závislosti na konkrétních potřebách každé oběti. Pokud se na základě výsledku počáteční fáze individuálního posouzení ze strany orgánů prvního kontaktu ukáže, že je třeba v posouzení pokračovat, provede se toto posouzení ve spolupráci s institucemi a subjekty v závislosti na fázi řízení a individuálních potřebách oběti v souladu s protokoly uvedenými v článku 26a.“;

d) odstavce 2 a 3 se nahrazují tímto:

„2. Individuální posouzení zohlední:

- a) osobní charakteristiku oběti, včetně příslušných zkušeností s diskriminací, a to i v případě, že je založena na kombinaci několika skutečností, jako je pohlaví, gender, věk, zdravotní postižení, náboženské vyznání nebo víra, jazyk, rasový, sociální nebo etnický původ, sexuální orientace;
- b) druh či povahu trestného činu;
- c) okolnosti trestného činu;
- d) vztah k pachateli a jeho charakteristiku.

3. V souvislosti s individuálním posouzením je třeba věnovat zvláštní pozornost:

- a) obětím, které v důsledku závažnosti trestného činu utrpěly značnou újmu;
- b) obětím trestného činu spáchaného z nenávisti nebo motivovaného snahou o diskriminaci, což by mohlo zejména souviset s jejich osobní charakteristikou;
- c) obětím, jejichž vztah k pachateli nebo závislost na něm je činí obzvláště zranitelnými.

V této souvislosti se řádně zohlední zejména oběti terorismu, organizované trestné činnosti, obchodování s lidmi, násilí na základě pohlaví, včetně násilí na ženách a domácího násilí, sexuálního násilí, vykořisťování nebo trestných činů z nenávisti, oběti nejzávažnějších mezinárodních zločinů a oběti se zdravotním postižením. Zvláštní pozornost je třeba věnovat obětím, které spadají do více než jedné z těchto kategorií.“;

e) vkládá se nový odstavec 3a, který zní:

„3a. V rámci individuálního posouzení je třeba věnovat zvláštní pozornost riziku hrozícímu ze strany pachatele, včetně rizika násilného chování a ublížení na zdraví, použití zbraně, zapojení do skupiny organizované trestné činnosti, užívání drog nebo nadměrné konzumace alkoholu, zneužívání dětí, problémů s duševním zdravím, nebezpečného pronásledování, výhrůžek nebo nenávistných projevů.“;

f) odstavec 4 se nahrazuje tímto:

„4. Pro účely této směrnice se u dětských obětí předpokládá, že mají potřeby zvláštní podpory a ochrany v důsledku své zranitelnosti vůči sekundární a opakované viktimizaci, zastrašování a odvetě. Ke stanovení toho, zda a do jaké míry by mohly

využívat zvláštních opatření uvedených v člancích 23 a 24, se u dětských obětí provede individuální posouzení podle odstavce 1 tohoto článku. Individuální posouzení dětských obětí se organizuje v rámci cílených a integrovaných služeb podpory uvedených v článku 9a.“;

g) odstavec 6 se nahrazuje tímto:

„6. Individuální posouzení se provede v úzké spolupráci s oběťmi a zohlední jejich přání, včetně toho, že si nepřejí využívat zvláštních opatření uvedených v člancích 8, 9, 9a, 23 a 24.“;

h) odstavec 7 se nahrazuje tímto:

„7. Příslušné orgány pravidelně aktualizují individuální posouzení, aby zajistily, že opatření v oblasti podpory a ochrany odpovídají měnící se situaci obětí. Pokud se prvky, na nichž se zakládá individuální posouzení, značně změnily, členské státy zajistí jeho aktualizaci během trestního řízení.“

11) V čl. 23 odst. 2 se písmeno d) nahrazuje tímto:

„d) všechny výsledky obětí sexuálního násilí, násilí na základě pohlaví, včetně obětí násilí na ženách a domácího násilí, na které se vztahuje směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) .../...⁶⁵ [o potírání násilí vůči ženám a domácího násilí], jsou prováděny před osobou stejného pohlaví, jako je oběť, pokud si to oběť přeje a nenaruší-li to průběh trestního řízení, s výjimkou případů, kdy jsou prováděny před státním zástupcem nebo soudcem.“

12) V článku 23 se doplňuje nový odstavec, který zní:

„4. Během trestního řízení jsou obětem s potřebami zvláštní ochrany zjištěnými v souladu s čl. 22 odst. 1 k dispozici níže uvedená opatření k zajištění fyzické ochrany obětí:

- a) nepřetržitá nebo dočasná přítomnost orgánů činných v trestním řízení;
- b) rozhodnutí o vykazání a omezující nebo ochranné příkazy k zajištění ochrany obětí před jakýmkoli násilným jednáním, včetně zákazu nebo omezení určitého nebezpečného chování pachatele.“

13) V článku 24 se doplňuje nový odstavec, který zní:

„3. Pokud je do trestného činu zapojen nositel rodičovské zodpovědnosti nebo pokud by mohlo dojít k jinému střetu zájmů mezi dětskou obětí a nositelem rodičovské zodpovědnosti, členské státy zohlední nejlepší zájem dítěte a zajistí, aby jakýkoli úkon vyžadující souhlas nebyl podmíněn souhlasem nositele rodičovské zodpovědnosti.“

14) V kapitole 5 se vkládají nové články, které znějí:

„Článek 26a

Protokoly na základě vnitrostátní koordinace a spolupráce

⁶⁵ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) .../... o potírání násilí vůči ženám a domácího násilí (Úř. věst. ...).

1. Členské státy vypracují a zavedou zvláštní protokoly o organizaci služeb a činností podle této směrnice příslušnými orgány a dalšími osobami, které přicházejí do styku s oběťmi. Protokoly se vypracovávají v koordinaci a spolupráci mezi donucovacími orgány, orgány státního zastupitelství, soudci, vězeňskými orgány, službami restorativní justice a službami podpory pro oběti. Cílem zvláštních protokolů je přinejmenším zajistit, aby:
 - a) obětem byly poskytovány informace, které jsou přizpůsobeny jejich měnícím se individuálním potřebám, přičemž tyto informace musí být jednoduché a snadno srozumitelné, poskytované včas, opakovaně, v různých formátech, včetně ústní, písemné a digitální podoby;
 - b) oběti, které jsou zajištěny, včetně ve věznicích, vazebních věznicích a zadržovacích celách pro podezřelé a obviněné osoby, jakož i ve specializovaných zajišťovacích zařízeních pro žadatele o mezinárodní ochranu a střediscích pro osoby před vyhoštěním nebo v jiných zařízeních, včetně ubytovacích středisek, v nichž jsou umístěni žadatelé o mezinárodní ochranu a osoby požívající mezinárodní ochrany:
 - i) obdržely informace o svých právech;
 - ii) mohly využívat usnadněné ohlašování trestných činů;
 - iii) měly přístup k podpoře a ochraně podle svých individuálních potřeb;
 - c) individuální posouzení potřeb obětí v oblasti podpory a ochrany podle článku 22 a poskytování podpůrných služeb obětem se zvláštními potřebami zohledňovalo individuální potřeby obětí v různých fázích trestního řízení.
2. Členské státy zajistí, aby protokoly uvedené v odstavci 1 byly pravidelně přezkoumávány s cílem zajistit jejich účinnost, a to nejméně jednou za dva roky.
3. Členské státy přijmou nezbytná legislativní opatření, která umožní shromažďovat a sdílet informace, včetně informací obsahujících osobní údaje obětí, mezi příslušnými orgány a službami na podporu obětí, aby byl zajištěn přístup k informacím a odpovídající podpora a ochrana jednotlivých obětí.

Článek 26b

Používání elektronických komunikačních prostředků

1. Členské státy zajistí, aby oběti trestných činů mohly vykonávat svá práva stanovená v článku 3a, čl. 4 odst. 1, čl. 5 odst. 1, článku 5a, čl. 6 odst. 1, 2, 4, 5 a 6 a článku 10b prostřednictvím elektronických komunikačních prostředků.
2. Obětem trestných činů se nesmí bránit v přístupu k vnitrostátním systémům nabízejícím elektronické komunikační prostředky uvedené v odstavci 1 ani v jejich jiném využívání z důvodu, že mají bydliště v jiném členském státě.
3. Pokud vnitrostátní systémy nabízející elektronické komunikační prostředky vyžadují používání elektronické identifikace, podpisů a pečeti, umožní členské státy používání oznámených systémů elektronické identifikace, kvalifikovaných elektronických

podpisů a kvalifikovaných elektronických pečeti jakéhokoli jiného členského státu, jak je stanoveno v nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 910/2014⁶⁶.

Článek 26c

Práva obětí se zdravotním postižením

1. Členské státy zajistí, aby oběti se zdravotním postižením mohly využívat elektronické komunikační prostředky uvedené v článku 26b této směrnice na rovnoprávném základě s ostatními, a to splněním požadavků na přístupnost stanovených v příloze I směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/882⁶⁷.
2. Členské státy zajistí, aby oběti se zdravotním postižením měly na rovnoprávném základě s ostatními přístup k jakémukoli postupu, jakož i ke službám podpory a ochranným opatřením, na něž se vztahuje tato směrnice, v souladu s požadavky na přístupnost stanovenými v příloze I směrnice (EU) 2019/882.

Členské státy zajistí, aby obětem se zdravotním postižením byla na jejich žádost poskytnuta přiměřená opatření.

Článek 26d

Právní ochrana

Členské státy zajistí, aby oběti měly podle vnitrostátního práva k dispozici účinné prostředky právní ochrany v případech porušení jejich práv podle této směrnice.“

- 15) Vkládá se nový článek 27a, který zní:

„Článek 27a

Zvláštní povinnosti ve vztahu k obětem násilí na ženách a domácího násilí

Při přijímání opatření k dosažení souladu s touto směrnicí členské státy zajistí, aby tím nebyly dotčeny povinnosti podle směrnice (EU) .../... [o *potírání násilí vůči ženám a domácího násilí*], které se ve vztahu k těmto obětem uplatňují vedle povinností stanovených v této směrnicí. Členské státy zejména zajistí, aby

- a) linka pomoci obětem uvedená v článku 3a této směrnice neměla vliv na provoz zvláštních specializovaných linek pomoci obětem násilí na ženách a domácího násilí, jak jsou požadovány podle článku 31 směrnice (EU) .../... [o *potírání násilí vůči ženám a domácího násilí*];
- b) povinností přijmout opatření podle čl. 5a odst. 2 této směrnice nebyla dotčena povinnost členských států přijmout cílená opatření na podporu ohlašování násilí na ženách nebo domácího násilí stanovená v čl. 16 odst. 1 směrnice (EU) .../... [o *potírání násilí vůči ženám a domácího násilí*];

⁶⁶ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 910/2014 ze dne 23. července 2014 o elektronické identifikaci a službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce na vnitřním trhu a o zrušení směrnice 1999/93/ES (Úř. věst. L 257, 28.8.2014, s. 73).

⁶⁷ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/882 ze dne 17. dubna 2019 o požadavcích na přístupnost u výrobků a služeb (Úř. věst. L 151, 7.6.2019, s. 70).

- c) povinností přijmout opatření podle čl. 5a odst. 3 této směrnice nebyla dotčena povinnost členských států přijmout specializovaná opatření k zajištění toho, aby byly hlášeny případy násilí na ženách nebo domácího násilí v přijímacích a zajišťovacích zařízeních, jak je stanoveno v čl. 35 odst. 4 směrnice (EU) .../... [o potírání násilí vůči ženám a domácího násilí];
- d) povinností přijmout opatření podle čl. 5a odst. 4 této směrnice nebyla dotčena povinnost členských států přijmout cílená opatření podle čl. 16 odst. 4 směrnice (EU) .../... [o potírání násilí vůči ženám a domácího násilí];
- e) se na oběti násilí na ženách nebo domácího násilí kromě pravidel stanovených v článku 22 směrnice 2019/29/EU ve znění této směrnice vztahovala ustanovení [článků 18 a 19 směrnice (EU) .../... o potírání násilí vůči ženám a domácího násilí];
- f) protokoly o individuálním posouzení potřeb obětí v oblasti podpory a ochrany uvedené v článku 26a ve spojení s článkem 22 této směrnice neměly vliv na povinnosti členských států vydávat pokyny a zřizovat specializované mechanismy pro oběti násilí na ženách a domácího násilí stanovené v čl. 23 písm. b) a čl. 40 odst. 2 směrnice (EU) .../... [o potírání násilí vůči ženám a domácího násilí].“

16) Článek 28 se nahrazuje tímto:

„Článek 28

Poskytování údajů a statistik

1. Každý z členských států přijme nezbytná opatření k vytvoření systému pro shromažďování, vypracovávání a šíření statistik o obětech trestných činů. Statistiky musí zahrnovat údaje důležité pro uplatňování vnitrostátních postupů týkajících se obětí trestných činů, včetně alespoň počtu a druhu ohlášených trestných činů a počtu, věku a pohlaví obětí a druhu protiprávního jednání. Musí rovněž obsahovat informace o tom, jakým způsobem oběti využily práv stanovených v této směrnici.
2. Členské státy shromažďují statistiky uvedené v tomto článku na základě společného členění vypracovaného ve spolupráci s Komisí (Eurostatem). Tyto údaje předávají Komisi (Eurostatu) každé tři roky. Předávané údaje nesmí obsahovat osobní údaje.
3. Agentura Evropské unie pro základní práva podporuje členské státy a Komisi při shromažďování, vypracovávání a šíření statistik o obětech trestných činů a při podávání zpráv o tom, jak oběti využívají práv stanovených v této směrnici.
4. Komise (Eurostat) podporuje členské státy při shromažďování údajů uvedených v odstavci 1, mimo jiné stanovením společných norem týkajících se jednotek výpočtů, pravidel pro výpočty, společného členění, formátů pro vykazování a klasifikace trestných činů.
5. Členské státy zpřístupňují shromážděné statistiky veřejnosti. Tyto statistiky neobsahují osobní údaje.
6. Shromažďováním údajů podle odstavce 1 není dotčeno specializované shromažďování údajů podle článku 44 směrnice (EU) .../... [o potírání násilí vůči ženám a domácího násilí].“

17) Článek 29 se nahrazuje tímto:

„Článek 29

Podávání zpráv Komisi a přezkum

Do [šesti let od přijetí] předloží Komise Evropskému parlamentu a Radě zprávu o uplatňování této směrnice. Zpráva zhodnotí, do jaké míry členské státy přijaly opatření nezbytná k dosažení souladu s touto směrnicí, včetně technického provedení.

Ke zprávě se v případě potřeby přiloží legislativní návrh.“

Článek 2

Povedení ve vnitrostátním právu

1. Členské státy přijmou opatření nezbytná pro dosažení souladu s touto směrnicí [do dvou let od jejího vstupu v platnost], s výjimkou ustanovení nezbytných pro dosažení souladu s článkem 26b, která budou přijata a zveřejněna [do čtyř let od jejího vstupu v platnost]. Neprodleně o tom uvědomí Komisi.

Tato opatření přijatá členskými státy obsahují odkaz na tuto směrnici nebo je takový odkaz učiněn při jejich úředním vyhlášení. Způsob odkazu si stanoví členské státy.

2. Členské státy sdělí Komisi znění hlavních opatření vnitrostátních právních předpisů, které přijmou v oblasti působnosti této směrnice.

Článek 3

Vstup v platnost

Tato směrnice vstupuje v platnost dvacátým dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*.

Tato směrnice je určena členským státům v souladu se Smlouvami.

V Bruselu dne

*Za Evropský parlament
předseda/předsedkyně*

*Za Radu
předseda/předsedkyně*